C/2025/5635

22.10.2025

NEUVOSTON SUOSITUS

annettu 10 päivänä lokakuuta 2025,

Saksan kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä ja neuvoston Saksalle asetuksen (EU) 2024/1263 nojalla asettamista nettomenojen enimmäiskasvuprosenteista poikkeamisen sallimisesta (Kansallisen poikkeuslausekkeen aktivointi)

(C/2025/5635)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan,

ottaa huomioon asetuksen (EU) 2024/1263 ja erityisesti sen 17 ja 26 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

sekä katsoo seuraavaa:

YLEISIÄ NÄKÖKOHTIA

(1) Uudistettu EU:n talouden ohjausjärjestelmä tuli voimaan 30 päivänä huhtikuuta 2024. EU:n talouden uudistetun ohjausjärjestelmän keskeiset osatekijät ovat talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263 ([1]) yhdessä liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annetun muutetun asetuksen (EY) N:o 1467/97 ([2]) ja jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun muutetun neuvoston direktiivin 2011/85/EU ([3]) kanssa. Ohjausjärjestelmällä pyritään edistämään tervettä ja kestävää julkista taloutta sekä kestävää ja osallistavaa kasvua ja resilienssiä uudistusten ja investointien avulla ja ehkäisemään liialliset julkisen talouden alijäämät. Sillä edistetään jäsenvaltioiden sitoutumista ja painotetaan enemmän keskipitkää aikaväliä, mihin yhdistyy vaikuttavampi ja johdonmukaisempi sääntöjen noudattamisen valvonta.

(2) Jäsenvaltioiden neuvostolle ja komissiolle toimittamat kansalliset keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmat ovat talouden uuden ohjausjärjestelmän ytimessä. Suunnitelmilla on määrä saavuttaa seuraavat kaksi tavoitetta: i) on varmistettava muun muassa, että julkinen velka on sopeutuskauden loppuun mennessä uskottavasti lasku-uralla tai pysyy maltillisella tasolla ja että julkisen talouden alijäämä saadaan keskipitkällä aikavälillä laskettua alle 3 prosentin viitearvon suhteessa bruttokansantuotteeseen (BKT) ja pidettyä sen alapuolella, ja ii) on varmistettava sellaisten uudistusten ja investointien toteuttaminen, joilla vastataan talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä määritettyihin keskeisiin haasteisiin ja edistetään EU:n yhteisiä painopisteitä. Tätä varten kussakin suunnitelmassa on määrä esittää nettomenojen ([4]) enimmäiskasvuprosentteja koskeva keskipitkän aikavälin sitoumus, joka käytännössä asettaa budjettirajoitteen neljän tai viiden vuoden pituiseksi suunnitelman voimassaoloajaksi (jäsenvaltion vaalikauden säännönmukaisesta kestosta riippuen). Lisäksi suunnitelmassa on määrä selostaa, miten jäsenvaltio varmistaa sellaisten uudistusten ja investointien toteuttamisen, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson ja erityisesti maakohtaisten suositusten yhteydessä (mahdolliseen makrotalouden epätasapainomenettelyyn liittyvät suositukset mukaan lukien) yksilöityihin keskeisiin haasteisiin, ja miten kyseinen jäsenvaltio aikoo edistää unionin yhteisiä painopisteitä. Julkisen talouden sopeutuskausi kestää neljä vuotta, ja sitä voidaan pidentää enintään kolmella vuodella, jos jäsenvaltio sitoutuu toteuttamaan asianmukaisen uudistusten ja investointien kokonaisuuden, joka täyttää asetuksen (EU) 2024/1263 14 artiklassa säädetyt kriteerit.

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta (EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Neuvoston asetus (EY) N:o 1467/97, annettu 7 päivänä heinäkuuta 1997, liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä (EYVL L 209, 2.8.1997, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/2024-04-30).

([3]) Neuvoston direktiivi 2011/85/EU, annettu 8 päivänä marraskuuta 2011, jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/2024-04-30).

([4]) Asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklassa määritellyt nettomenot eli julkiset menot ilman i) korkomenoja, ii) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, iii) unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, iv) unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja, v) työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä vi) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

(3) Suunnitelman toimittamisen jälkeen komission on määrä arvioida, täyttääkö se asetuksen (EU) 2024/1263 vaatimukset.

(4) Neuvoston on määrä antaa komission suosituksesta suositus, jolla asetetaan kyseisen jäsenvaltion nettomenojen enimmäiskasvuprosentit ja tarvittaessa hyväksytään julkisen talouden sopeutuskauden pidentämisen perustana oleva uudistus- ja investointisitoumusten kokonaisuus.

(5) Ohjausjärjestelmä tarjoaa asetuksen (EU) 2024/1263 26 artiklan mukaisesti joustavuutta sääntöjen soveltamiseen, jos poikkeuksellisilla olosuhteilla, joihin jäsenvaltiot eivät voi vaikuttaa, on merkittävä vaikutus julkiseen talouteen. Tällaisessa tapauksessa neuvosto voi jäsenvaltion pyynnöstä ja komission analyysiin perustuvan komission suosituksen perusteella antaa neljän viikon kuluessa komission suosituksesta suosituksen, jolla jäsenvaltiolle sallitaan poikkeaminen neuvoston asettamista nettomenojen enimmäiskasvuprosenteista, jos i) poikkeuksellisilla olosuhteilla, joihin jäsenvaltio ei voi vaikuttaa, ii) on merkittävä vaikutus asianomaisen jäsenvaltion julkiseen talouteen, iii) edellyttäen, että tällainen poikkeaminen ei vaaranna julkisen talouden kestävyyttä keskipitkällä aikavälillä. Neuvosto asettaa tällaiselle poikkeamiselle aikarajan.

SAKSAN KANSALLISTA KESKIPITKÄN AIKAVÄLIN FINANSSIPOLIITTIS-RAKENTEELLISTA SUUNNITELMAA KOSKEVIA NÄKÖKOHTIA

(6) Saksa toimitti kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelmansa neuvostolle ja komissiolle 17 päivänä heinäkuuta 2025. Suunnitelma toimitettiin noudattaen asetuksen (EU) 2024/1263 36 artiklassa säädetyn määräajan pidennystä, josta komission kanssa oli sovittu Saksan esittämät syyt huomioon ottaen. Määräajan pidentämisestä sovittiin, koska edellinen liittovaltion hallitus oli menettänyt enemmistönsä liittopäivillä ja 23 päivänä helmikuuta 2025 oli järjestetty vaalit. Sen jälkeen käytiin useiden viikkojen ajan hallitusneuvotteluja, jotka johtivat hallitusohjelmaan 9 päivänä huhtikuuta 2025 ja uuden hallituksen muodostamiseen 6 päivänä toukokuuta 2025.

Suunnitelman toimittamista edeltävä prosessi

(7) Jotta ennen kansallisten keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisten suunnitelmien toimittamista käytävää vuoropuhelua voitaisiin rajata, komissio lähetti Saksalle 17 päivänä kesäkuuta 2025 asetuksen (EU) 2024/1263 9 artiklan mukaisesti ennakolta toimitettavaa ohjausta, joka sisälsi viiteuran ([5]). Komissio julkaisi viiteuran 24 päivänä heinäkuuta 2025 ([6]). Viiteura on riskiperusteinen, ja sillä varmistetaan, että viimeistään julkisen talouden sopeutuskauden päättyessä ja ilman muita sopeutuskauden jälkeen toteutettavia julkisen talouden toimenpiteitä julkinen velka on uskottavasti lasku-uralla tai pysyy keskipitkällä aikavälillä maltillisella tasolla ja että julkisen talouden alijäämä saadaan sopeutuskauden aikana laskettua alle 3 prosentin suhteessa BKT:hen ja keskipitkällä aikavälillä pidettyä kyseisen viitearvon alapuolella. Keskipitkällä aikavälillä tarkoitetaan sopeutuskauden päättymistä seuraavaa kymmenen vuoden ajanjaksoa. Viiteura on asetuksen (EU) 2024/1263 7 ja 8 artiklan mukaisesti myös velkakestävyyttä koskevan turvalausekkeen ja alijäämän resilienssiä koskevan turvalausekkeen mukainen.

Komission oletusten perusteella ja olettaen, että sopeutuskausi on seitsemän vuotta, Saksalle toimitetun viiteuran mukaan nettomenot eivät saisi kasvaa taulukossa 1 esitettyjä lukemia enempää. Tämä vastaa seitsemän vuoden sopeutuskaudella (2025–2031) 1,8 prosentin ja suunnitelman kattamalla viiden vuoden ajanjaksolla (2025–2029) 1,7 prosentin keskimääräistä nettomenojen vuosittaista kasvua. Suunnitelman horisontti on viisi vuotta (2025–2029) tavanomaisen neljän vuoden sijaan, koska liittopäivävaalit pidettiin poikkeuksellisesti helmikuussa 2025, joten nykyinen liittohallitus vastaa viiden talousarviolain valmistelusta neljän sijaan.

([5]) Jäsenvaltioille ja talous- ja rahoituskomitealle ennakolta toimitettu ohjaus sisältää viiteurat pidentämättömälle (neljän vuoden) sopeutuskaudelle ja pidennetylle (seitsemän vuoden) sopeutuskaudelle. Se sisältää myös tärkeimmät lähtöolosuhteet ja taustaoletukset, joita keskipitkän aikavälin julkista velkaa koskevassa komission ennustekehyksessä on käytetty. Viiteura on laskettu Euroopan komission velkakestävyysraportissa (*Debt Sustainability Monitor 2023*) (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en) kuvatun menetelmän perusteella. Sen perustana on Euroopan komission kevään 2025 talousennuste ja sen vuoteen 2034 asti ulottuva keskipitkän aikavälin pidennys. Pitkän aikavälin BKT:n kasvu ja ikääntymisestä aiheutuvat kustannukset ovat komission ja neuvoston yhteisen ikääntymisraportin (*2024 Ageing Report*) (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en) mukaisia.

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#Germany.

Taulukko 1: Komission Saksalle 17 päivänä kesäkuuta 2025 esittämä viiteura

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Keskiarvo 2025–2029	Keskiarvo 2025–2031
Nettomenojen enimmäiskasvu (vuotuinen, %)	1,8	1,6	1,7	1,8	1,9	1,9	1,9	1,7	1,8

Lähde: Komission laskelmat.

(8) Saksa ja komissio kävivät kesä–heinäkuussa 2025 teknisen vuoropuhelun asetuksen (EU) 2024/1263 12 artiklaa noudattaen. Vuoropuhelun keskiössä olivat Saksan kaavailemat nettomenojen enimmäiskasvuprosentit ja niiden taustaoletukset sekä kaavailtu sopeutuskauden pidentämisen perustana oleva uudistus- ja investointisitoumusten kokonaisuus, johon kuuluu investointeja mahdollistavia uudistuksia ja yksinkertaistamiseen, tehokkuuteen ja työvoiman tarjonnan parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä. Saksa ja komissio keskustelivat vuoropuhelussa myös sellaisten kaavailtujen uudistusten ja investointien toteuttamisesta, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä yksilöityihin keskeisiin haasteisiin ja edistetään unionin yhteisiä painopisteitä eli oikeudenmukaista, vihreää ja digitaalista siirtymää, yhteiskunnan ja talouden resilienssiä, energiaturvallisuutta ja puolustusvoimavarojen kehittämistä.

(9) Suunnitelmassa esittämiensä tietojen mukaan Saksa toteutti heinäkuussa 2025 asetuksen (EU) 2024/1263 11 artiklan 3 kohtaa ja 36 artiklan 1 kohdan c alakohtaa noudattaen työmarkkinaosapuolten ja alueellisten viranomaisten kuulemisen.

(10) Vakausneuvosto, joka on Saksan liittovaltion ja osavaltioiden yhteinen elin, on antanut lausuntonsa ([7]) nettomenojen monivuotisten enimmäiskasvuprosenttien perustana olevasta makrotalouden ennusteesta ja makrotaloudellisista oletuksista. Kaiken kaikkiaan keskipitkän aikavälin suunnitelmaan sisältyvän menopolun katsottiin olevan EU:n sääntöjen mukainen ja tukevan talouskasvua. Vakausneuvosto totesi, että luotettava arviointi voitiin tehdä vasta sen jälkeen, kun valtakunnallinen ennuste oli tarkistettu lokakuussa 2025, ja korosti kasvua edistävien toimenpiteiden toteuttamisen, menokurin ja rakenneuudistusten merkitystä tavoitteiden saavuttamisessa.

(11) Suunnitelma esiteltiin liittopäiville 20 ja 21 päivänä heinäkuuta 2025 asiasta vastaavien valiokuntien välityksellä.

Muut asiaan liittyvät prosessit

(12) Saksa toimitti vuotta 2025 koskevan alustavan talousarviosuunnitelmansa 15 päivänä lokakuuta 2024. Komissio antoi tästä alustavasta talousarviosuunnitelmasta lausunnon 26 päivänä marraskuuta 2024 ([8]). Vuoden 2025 talousarvioesityksestä, jonka perusteella komissio on antanut lausuntonsa, ei ole Saksan poliittisten tapahtumien vuoksi äänestetty, liittopäivät eivät ole hyväksyneet sitä eikä se ole tullut voimaan. Liittohallitus on liittopäivävaalien jälkeen laatinut tarkistetun talousarvion vuodeksi 2025, ja liittopäivien oli määrä hyväksyä se syyskuun 2025 lopulla. Lisäksi liittohallitus hyväksyi suunnitelman toimittamisen jälkeen 30 päivänä heinäkuuta 2025 vuoden 2026 talousarviolakiesityksen. Liittopäivien odotetaan hyväksyvän sen joulukuun 2025 alussa. Saksan odotetaan toimittavan vuotta 2026 koskevan alustavan talousarviosuunnitelmansa komissiolle viimeistään 15 päivänä lokakuuta 2025.

(13) Saksa pyysi 24 päivänä huhtikuuta 2025 asetuksen (EU) 2024/1263 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun kansallisen poikkeuslausekkeen aktivointia puolustusmenojen kasvun huomioon ottamiseksi komission 19 päivänä maaliskuuta 2025 antaman tiedonannon (C(2025) 2000 final) johdosta. Pyyntö esitettiin siis ennen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman toimittamista. Komissio arvioi kansallisen poikkeuslausekkeen aktivointipyynnön yhtä aikaa keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman kanssa. Näin ollen suunnitelman arvioinnissa otetaan huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen aktivointi, erityisesti suhteessa velkakestävyyttä koskevan turvalausekkeen ja alijäämän resilienssiä koskevan turvalausekkeen vaikutukseen.

([7]) Sisältyy Saksan suunnitelmaan, s. 106 ja sitä seuraavat sivut, https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/07601136-78f2-41dc-a188-4a5127acdb9c_en?filename=2025-08-19_MTFSP_Final_EN_BF_a.pdf.

([8]) Komission lausunto Saksan alustavasta talousarviosuunnitelmasta, 26.11.2024, C(2024) 9051 final.

(14) Velkakestävyyttä koskevasta turvalausekkeesta ja alijäämän resilienssiä koskevasta turvalausekkeesta (asetuksen (EU) 2024/1263 7 ja 8 artikla) on säädetty sen varmistamiseksi, että jäsenvaltiot toteuttavat julkisen talouden vähimmäissopeutuksen, joka voi olla tiukempi kuin kestävyysperusteisessa lähestymistavassa edellytetään. Näitä turvalausekkeita ei oteta huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen ollessa aktivoituna. Näin varmistetaan, että kansallisen poikkeuslausekkeen kestävyysehtoa sovelletaan yhtäläisesti kaikkiin jäsenvaltioihin.

(15) Neuvosto antoi 8 päivänä heinäkuuta 2025 Saksalle talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä useita maakohtaisia suosituksia ([9]).

YHTEENVETO SUUNNITELMASTA JA KOMISSION ARVIO SIITÄ

(16) Komissio on arvioinut suunnitelman asetuksen (EU) 2024/1263 16 artiklaa noudattaen seuraavasti:

Tausta: makrotalouden ja julkisen talouden tilanne ja näkymät

(17) Saksan talouden toimeliaisuus heikkeni 0,5 prosenttia vuonna 2024, mikä johtui viennin ja investointien vähenemisestä. ([10]) Toukokuussa 2025 julkaistun komission kevään 2025 talousennusteen mukaan talouskasvun odotetaan pysähtyvän vuonna 2025, kun nettoviennin kielteinen vaikutus pitkälti kumoaa yksityisen kulutuksen ja investointien elpymisen. Vuonna 2026 reaalisen BKT:n odotetaan kasvavan 1,1 prosenttia viennin elpyessä sekä yksityisen kulutuksen ja investointien kasvun jatkuessa. Saksan potentiaalisen BKT:n kasvun odotetaan ennustejaksolla (vuosina 2025–2026) hidastuvan hieman – 0,5 prosentista vuonna 2024 0,3 prosenttiin vuosina 2025 ja 2026 – mikä johtuu pääasiassa työikäisen väestön vähenemisestä, tehtyjen työtuntien jatkuvasta vähenemisestä työntekijää kohti ja hitaasta kokonaistuottavuuden kasvusta. Työttömyysaste oli 3,4 prosenttia vuonna 2024, ja komissio ennakoi sen olevan 3,6 prosenttia vuonna 2025 ja 3,3 prosenttia vuonna 2026. Inflaatio (BKT-deflaattorilla määriteltynä) oli 3,1 prosenttia vuonna 2024, ja sen ennakoidaan hidastuvan 2,4 prosenttiin vuonna 2025 ja 2,2 prosenttiin vuonna 2026. Hallituksen aikomukset lisätä infrastruktuuri- ja puolustusmenoja eivät olleet vielä riittävän yksityiskohtaisia, jotta ne olisi voitu sisällyttää komission kevään 2025 talousennusteeseen sen koontipäivään mennessä. Kevään talousennusteen julkaisemisen jälkeen julkistettu data ja politiikan kehitys viittaavat siihen, että talouskasvu saattaa olla vuosina 2025 ja 2026 nopeampaa ja BKT-deflaattori vuonna 2025 suurempi kuin keväällä odotettiin.

(18) Julkisen talouden kehityksestä voidaan todeta, että Saksan julkisen talouden alijäämä oli 2,8 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2024 ([11]). Komission kevään 2025 talousennusteen mukaan se pysyy pitkälti vakaana 2,7 prosentissa suhteessa BKT:hen vuonna 2025 ja politiikan säilyessä muuttumattomana kasvaa 2,9 prosenttiin vuonna 2026. Julkinen velka oli vuoden 2024 lopussa 62,5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Komission kevään 2025 talousennusteen mukaan se kasvaa vuoden 2025 loppuun mennessä 63,8 prosenttiin ja vuoden 2026 loppuun mennessä 64,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Näissä ennusteissa ei ole otettu huomioon keskipitkän aikavälin suunnitelmassa mainittuja tuoreempia politiikkaa koskevia ilmoituksia, koska ne toimitettiin kevään talousennusteen koontipäivän jälkeen. Saksan liittohallitus hyväksyi liittovaltion vuoden 2025 talousarvion 24 päivänä kesäkuuta 2025 ja vuoden 2026 talousarvion 30 päivänä heinäkuuta 2025. Talousarvioista käy ilmi, että menot ja alijäämä ovat vuosina 2025 ja 2026 suuremmat kuin komission kevään 2025 ennusteissa.

Nettomenojen enimmäiskasvuprosentit ja tärkeimmät suunnitelmaan sisältyvät makrotaloudelliset oletukset

(19) Saksan keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma kattaa vuodet 2025–2029, ja siinä esitetään julkisen talouden sopeutus seitsemäksi vuodeksi (2025–2031).

(20) Suunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2024/1263 13 artiklassa edellytetyt tiedot, lukuun ottamatta asetuksen (EU) 2024/1263 13 artiklan b alakohdassa edellytettyjä yksityiskohtaisia tietoja komission toimittamasta viiteurasta ja 13 artiklan g alakohdassa edellytettyjä tietoja implisiittisistä ja ehdollisista vastuista.

([9]) Neuvoston suositus, annettu 8 päivänä heinäkuuta 2025, Saksan talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta.
([10]) Saksan liittovaltion tilastotoimisto (DESTATIS) on tarkistanut makrotaloudellisia indikaattoreita koskevaa dataa, kuten BKT-lukuja vuosilta 2008–2024. Tarkistuksen tulokset ovat saatavilla osoitteessa https://www.destatis.de/DE/Presse/Pressemitteilungen/2025/07/PD25_278_811.html.
([11]) Lähde: Eurostat.

(21) Suunnitelmassa sitoudutaan taulukossa 2 esitettyihin nettomenojen enimmäiskasvuprosentteihin ottaen huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen aktivoinnin eli soveltamatta turvalausekkeista johtuvia vaatimuksia (ks. taulukon 2 alaosa). Keskimääräinen nettomenojen enimmäiskasvu vuosina 2025–2029 on 2,9 prosenttia. Suunnitelmassa ilmoitettu keskimääräinen nettomenojen kasvu sopeutuskaudella (2025–2031) on suurempi kuin komission 17 päivänä kesäkuuta 2025 toimittamalla viiteuralla. Komissio on perustanut arvionsa nettomenojen enimmäiskasvuprosentteihin ilman turvalausekkeista johtuvia vaatimuksia. Lisäksi Saksa sitoutuu uudistusten ja investointien kokonaisuuteen, jotta sopeutuskausi voidaan pidentää seitsemään vuoteen (2025–2031), joiden aikana nettomenojen enimmäiskasvun ennakoidaan olevan keskimäärin 2,8 prosenttia.

Taulukko 2: Nettomenojen enimmäiskasvu Saksan suunnitelmassa

velkakestävyyttä koskevaa turvalauseketta ja alijäämän resilienssiä koskevaa turvalauseketta soveltaen ja niitä soveltamatta

(vuotuinen ja kumulatiivinen kasvu prosentteina, nimellisin luvuin)

						Sopeutuskauden pidentäminen				
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Keskiarvo suunnitelman voimassaoloaikana 2025–2029	Keskiarvo sopeutuskaudella 2025–2031
Velkakestävyyttä koskevan turvalausekkeen ja alijäämän resilienssiä koskevan turvalausekkeen vaikutus huomioon ottaen										
Vuotuinen	4,0	3,1	3,0	2,7	2,1	2,0	2,4	2,4	2,6	2,5
Kumulatiivinen (*)		3,1	6,2	9,0	11,3	13,5	16,3	19,1	—	—
Ilman velkakestävyyttä koskevan turvalausekkeen ja alijäämän resilienssiä koskevan turvalausekkeen vaikutusta (**)										
Vuotuinen	4,0	4,4	4,5	2,3	1,7	1,6	2,7	2,7	2,9	2,8
Kumulatiivinen (*)		4,4	9,0	11,5	13,3	15,2	18,3	21,5	—	—

(*) Kumulatiiviset kasvuluvut lasketaan perusvuoden 2024 perusteella.
(**) Kansallisen poikkeuslausekkeen aktivointikausi on 2025–2028.

Lähde: Saksan keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma ja komission laskelmat.

Suunnitelmaan sisältyvien nettomenositoumusten vaikutukset julkiseen velkaan

(22) Jos nettomenojen enimmäiskasvuprosentit, joihin suunnitelmassa on sitouduttu (ks. taulukko 2, alaosa), ja tausta-oletukset toteutuvat, julkinen velka suhteessa BKT:hen kasvaisi suunnitelman mukaan asteittain vuoden 2024 lopun 62,5 prosentista sopeutuskauden loppuun mennessä (2031) 64,4 prosenttiin, kuten taulukosta 3 käy ilmi. Sopeutuskauden jälkeen eli keskipitkällä aikavälillä julkisen velan ennustetaan supistuvan niin, että se on 56,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2041.

Taulukko 3: Julkisen velan ja julkisen talouden rahoitusaseman kehittyminen Saksan suunnitelmassa

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2041
Julkinen velka (% suhteessa BKT:hen)	62,5	63,9	65,5	66,5	66,9	66,5	65,5	64,4	56,5
Julkisen talouden rahoitusasema (% suhteessa BKT:hen)	- 2,7	- 3,3	- 3,8	- 3,2	- 2,5	- 1,8	- 1,4	- 1,1	- 1,1

Lähde: Saksan keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma.

Julkisen talouden velkasuhde kääntyisi suunnitelman mukaan sopeutuskauden loppuun mennessä (2031) lasku-uralle. Tämä on uskottavaa, sillä suunnitelman oletusten perusteella velan arvioidaan kaikissa komission velkakestävyysanalyysin deterministisissä stressitesteissä supistuvan sopeutuskautta seuraavien kymmenen vuoden aikana ja stokastiset ennusteet viittaavat siihen, että velka supistuisi riittävän suurella todennäköisyydellä.

Näin ollen suunnitelmassa esitetyt nettomenojen enimmäiskasvuprosentit vastaavat suunnitelmaan sisältyvien politiikkasitoumusten ja makrotaloudellisten oletusten perusteella asetuksen (EU) 2024/1263 6 artiklan a alakohdassa ja 16 artiklan 2 kohdassa säädettyä velkavaatimusta.

Suunnitelmaan sisältyvien nettomenositoumusten vaikutukset julkisen talouden rahoitusasemaan

(23) Suunnitelmaan sisältyvien nettomenojen enimmäiskasvuprosenttien ja oletusten perusteella julkisen talouden alijäämä, joka oli 2,7 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2024, pienenisi 1,8 prosenttiin vuonna 2029 ja 1,1 prosenttiin sopeutuskauden päättyessä (2031). Näin ollen julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen ei suunnitelman mukaan ylittäisi sopeutuskauden lopussa (2031) 3 prosentin viitearvoa, vaikka viitearvon ennakoidaan ylittyvän suunnitelman alkuvuosina.

Myöskään sopeutuskautta seuraavien kymmenen vuoden aikana (eli vuoteen 2041) julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen ei ylittäisi 3 prosentin viitearvoa. Näin ollen suunnitelmassa esitetyt nettomenojen enimmäiskasvuprosentit vastaavat suunnitelmaan sisältyvien politiikkasitoumusten ja makrotaloudellisten oletusten perusteella asetuksen (EU) 2024/1263 16 artiklan 2 kohdassa säädettyä alijäämävaatimusta.

Julkisen talouden sopeutuksen aikaprofiili

(24) Rakenteellisen perusjäämän vuotuisena muutoksena mitatun julkisen talouden sopeutuksen aikaprofiili on takapainotettu vuosista 2025–2026 vuosiin 2027–2031 verrattuna asetuksen (EU) 2024/1263 6 artiklan c alakohdassa tarkoitettuun pääsääntöisesti lineaariseen polkuun. Suunnitelman mukaan vuosina 2025–2026 politiikka on elvyttävää ja perustuu menojen kasvuun (ks. johdanto-osan 27 kappale), ja vuosina 2027–2029 toteutetaan merkittävä vakauttaminen. Suunnitelman alkuvuosien elvyttävän finanssipolitiikan virityksen tarkoituksena on tukea toimeliaisuutta ja investointeja, sillä reaalisen BKT:n kasvu on ollut kahtena edellisenä vuotena negatiivinen. Kaiken kaikkiaan nettomenojen enimmäiskasvuprosentit ovat viisivuotisen suunnitelman aikana johdonmukaisia asetuksen (EU) 2024/1263 6 artiklan c alakohdassa säädetyn, lykkäämisen kieltävän turvalausekkeen kanssa, sillä julkisen talouden sopeutustoimet suunnitelman kattamalla kaudella (2025–2029) ovat oikeassa suhteessa sopeutuskauden (2025–2031) kokonaissopeutukseen.

Taulukko 4: Rakenteellisen perusjäämän kehittyminen Saksan suunnitelmassa

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Rakenteellinen perusjäämä (% suhteessa BKT:hen)	- 0,9	- 1,3	- 1,8	- 1,2	- 0,3	0,5	0,8	1,1
Rakenteellisen perusjäämän muutos (%-yks.)	0,3	- 0,4	- 0,5	0,6	0,9	0,8	0,3	0,3

Lähde: Saksan keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma.

Alijäämän resilienssiä koskevan turvalausekkeen ja velkakestävyyttä koskevan turvalausekkeen soveltamista koskevat erityiset näkökohdat Saksan tapauksessa kansallisen poikkeuslausekkeen ollessa aktivoituna

(25 Asetuksen (EU) 2024/1263 8 artiklan mukaan julkisen talouden sopeuttamisen on jatkuttava tarvittaessa, kunnes asianomainen jäsenvaltio saavuttaa alijäämän tason, joka tarjoaa yhteisen resilienssiä koskevan marginaalin, joka on rakenteellisesti 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen verrattuna alijäämän viitearvoon, joka on 3 prosenttia suhteessa BKT:hen (alijäämän resilienssiä koskeva turvalauseke). Asetuksen (EU) 2024/1263 7 artiklan mukaan ennustettua velkasuhdetta on pienennettävä keskimääräisellä vuotuisella vähimmäismäärällä, joka on 0,5 prosenttiyksikköä, kun julkisen talouden velkasuhde on 60–90 prosenttia (velkakestävyyttä koskeva turvalauseke).

Jos kansallisen poikkeuslausekkeen aktivoinnin edellytykset täyttyvät, sallittu jousto olisi lausekkeen ollessa aktivoituna laskettava ilman näiden kahden turvalausekkeen vaikutusta, jotta jäsenvaltioiden yhdenvertainen kohtelu voidaan varmistaa. Sen vuoksi keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman arviointi ja kansallisen poikkeuslausekkeen aktivointipyynnön arviointi olisi tässä erityistilanteessa tehtävä yhdennetysti. Koska kansallinen poikkeuslauseke on aktivoitu, ei ole tarpeen tarkistaa, onko Saksan keskipitkän aikavälin suunnitelma kansallisen poikkeuslausekkeen voimassaoloaikana (2025–2028) turvalausekkeiden mukainen. Sopeutuskauden loppupuolella (2029–2031), kun kansallista poikkeuslauseketta ei enää sovelleta, on tarpeen tarkistaa, onko Saksan keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma turvalausekkeiden mukainen.

Asetuksen (EU) 2024/1263 8 artiklassa säädettyä vaatimusta alijäämän resilienssiä koskevasta turvalausekkeesta – jonka tavoitteena on tarjota yhteinen marginaali verrattuna alijäämän viitearvoon, joka on 3 prosenttia suhteessa BKT:hen – sovelletaan Saksaan vuodesta 2029 alkaen. Jotta voidaan saavuttaa yhteinen resilienssimarginaali, joka on rakenteellisin luvuin 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen, rakenteellisen perusjäämän vuotuisen sopeutuksen olisi näin ollen asetuksen (EU) 2024/1263 8 artiklan mukaisesti oltava keskipitkän aikavälin suunnitelman mukaan vuosina 2029, 2030 ja 2031 vähintään 0,25 prosenttia suhteessa BKT:hen, jos rakenteellisen alijäämän odotetaan edeltävänä vuonna edelleen olevan suurempi kuin 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Suunnitelman politiikkasitoumuksiin ja oletuksiin perustuva julkisen talouden sopeutus on vuosina 2029, 2030 ja 2031 suurempi kuin 0,25 prosenttia suhteessa BKT:hen. Näin ollen suunnitelmassa esitetyt nettomenojen enimmäiskasvuprosentit ovat suunnitelmaan sisältyvien politiikkasitoumusten ja makrotaloudellisten oletusten perusteella vuosina 2029–2031 johdonmukaisia alijäämän resilienssiä koskevan turvalausekkeen kanssa.

Koska julkinen velka on sopeutuskaudella suunnitelman mukaan yli 60 prosenttia suhteessa BKT:hen (mutta alle 90 %), velkasuhteen on asetuksen (EU) 2024/1263 7 artiklan mukaisesti pienennyttävä keskimäärin vähintään 0,5 prosenttiyksikköä vuodessa, kunnes se laskee alle 60 prosentin. Keskimääräinen pienentyminen lasketaan vuosilta 2029–2031, ja se on 0,8 prosenttiyksikköä. Näin ollen suunnitelmassa esitetyt nettomenojen enimmäiskasvuprosentit ovat vuosina 2029–2031 suunnitelmaan sisältyvien politiikkasitoumusten ja makrotaloudellisten oletusten perusteella johdonmukaisia velkakestävyyttä koskevan turvalausekkeen kanssa.

Suunnitelman makrotaloudelliset oletukset

(26) Suunnitelma perustuu oletuksiin, jotka poikkeavat Saksalle 17 päivänä kesäkuuta 2025 toimitetun viiteuran perustana olevista komission oletuksista (ks. taulukko 5). Suunnitelmassa käytetyt oletukset ovat erilaisia vuoden 2024 lähtötilanteen, potentiaalisen kasvun, reaalisen BTK:n ja BKT-deflaattorin osalta, koska niissä on otettu huomioon tuoreempaa dataa. Näitä eroja on tarpeen arvioida huolellisesti, erityisesti siksi, että suunnitelmaan sisältyvä keskimääräinen nettomenojen enimmäiskasvu on viiteuraa nopeampaa. Oletuksia koskevat erot, joiden vaikutus keskimääräiseen nettomenojen kasvuun on merkittävin, luetellaan jäljempänä, ja kutakin eroa arvioidaan erikseen.

Suunnitelmassa käytetään vuosina 2024–2041 tasoitettua potentiaalisen tuotannon kasvua, mikä sopeutuskaudella johtaa suunnitelmassa komission oletuksia suurempaan keskimääräiseen potentiaaliseen tuotantoon ja näin ollen suurentaa keskimääräistä nettomenojen kasvua. Asetuksen (EU) 2024/1263 36 artiklan 1 kohdan f alakohdassa annetaan mahdollisuus käyttää vakaampia potentiaalisen kasvun aikasarjoja edellyttäen, että kumulatiivinen kasvu on ennustejaksolla (eli vuoteen 2041) suurelta osin komission oletusten mukaista, kuten se suunnitelmassa on. Potentiaalisen kasvun tasoittamista perustellaan suunnitelmassa arvioimiseen liittyvän epävarmuuden lisääntymisellä, joka johtuu viimeaikaisista makrotalouden ulkoisista häiriöistä. Näin ollen tätä oletusta pidetään asianmukaisesti perusteltuna. Suunnitelmassa todetaan, että odotettavissa olevien julkisten ja yksityisten lisäinvestointien ansiosta Saksan finanssipoliittinen elvytyspaketti (joka perustuu pääasiassa sen uuteen infrastruktuurin ja ilmastoneutraaliuden erityisrahastoon) todennäköisesti edelleen lisää talouden toimeliaisuutta loppuvuosina.

Taulukko 5: Saksan suunnitelman keskeiset oletukset

						Sopeutuskauden pidentäminen				
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Keskiarvo suunnitelman voimassaoloaikana 2025–2029	Keskiarvo sopeutuskaudella 2025–2031
Potentiaalisen BKT:n kasvu (%)	0,5	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Inflaatio (BKT-deflaattorin kasvu) (%)	3,1	2,7	2,6	2,6	2,6	2,5	2,5	2,4	2,6	2,6

Lähde: Saksan keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma ja komission laskelmat.

BKT-deflaattorin arvot oletetaan suunnitelmassa vuosina 2025 ja 2026 hieman suuremmaksi kuin komission oletuksissa. Suurempien deflaattoreiden vuoksi nettomenojen keskimääräinen kasvu on sopeutuskauden aikana suunnitelmassa suurempi. Vuoden 2025 BKT-deflaattoria koskeva 0,3 prosenttiyksikön ero komission oletusten ja suunnitelman välillä johtuu siitä, että komission oletuksissa ei ole uusinta dataa vuoden 2025 ensimmäiseltä neljännekseltä. ([12]) Vuoden 2026 BKT-deflaattoria koskevaa 0,4 prosenttiyksikön eroa voidaan perustella maailmankaupan jännitteiden hintavaikutuksilla ja odotettavissa olevalla julkisten menojen merkittävällä kasvulla. Yhdessä näitä seikkoja voidaan pitää asianmukaisena perusteluna sille, että deflaattorit poikkeavat komission luvuista.

Suunnitelmaan sisältyvällä päivitetyllä vuoden 2024 alijäämällä ei ole merkittävää vaikutusta keskimääräiseen nettomenojen kasvuun komission oletuksiin verrattuna. Tämä tarkoittaa, että suunnitelman nettomenojen enimmäiskasvuprosenttien ja viiteuran välinen ero voidaan asetuksen (EU) 2024/1263 13 artiklan b alakohtaa noudattaen selittää oletuksiin liittyvillä eroilla, jotka voidaan yleisesti ottaen hyväksyä. Kaikki oletuksiin liittyvät erot yhdessä johtavat siihen, että keskimääräinen nettomenojen kasvu on suunnitelmassa viiteuraa nopeampaa.

([12]) Myös toista vuosineljännestä koskeva data, joka on julkaistu suunnitelman toimittamisen jälkeen, selittää eroa vuoden 2025 BKT-deflaattorissa.

Komissio ottaa edellä esitetyn arvion suunnitelmaan liittyvistä oletuksista huomioon nettomenojen enimmäiskasvuprosenttien noudattamista koskevissa tulevissa arvioissa.

Suunnitelmaan sisältyvä finanssipoliittinen strategia

(27) Suunnitelman ohjeellisen finanssipoliittisen strategian mukaan nettomenoja koskevat sitoumukset toteutetaan noudattamalla kasvuun tähtäävää strategiaa, joka perustuu julkisiin investointeihin, rakenneuudistuksiin ja asteittaiseen vakauttamiseen. Sopeutusta on suunnitelmassa lykätty, ja finanssipolitiikan viritys on vuosina 2025 ja 2026 elvyttävä. Kasvua tuetaan merkittävässä määrin lisäämällä investointeihin tähtääviä menoja (ks. taulukko 6), joilla pyritään vaikuttamaan hitaaseen talouskasvuun ja ali-investoimiseen ja jotka suurelta osin rahoitetaan äskettäin perustetusta infrastruktuurin ja ilmastoneutraaliuden erityisrahastosta. Erityisrahastolla varmistetaan investointeihin tähtäävä varojenkäyttö sallimalla, että erityisrahastosta rahoitetaan ainoastaan menoja, jos liittovaltion pääasiallisessa talousarviossa ennalta määriteltyjen investointimenojen osuus ylittää kymmenen prosenttia sen kokonaismenoista (rahoitustaloustoimien ja tiettyjen puolustukseen liittyvien erien netto). Julkisen talouden kasvua seuraa merkittävä vakauttaminen vuosina 2027, 2028 ja 2029. Vakauttamisstrategiassa lasketaan tulojen lisäämisen varaan kasvua edistävillä toimenpiteillä, joita ovat esimerkiksi byrokratian kustannusten vähentäminen 25 prosentilla digitalisaation ja lainsäädännön yksinkertaistamisen avulla, rahoitusvajeiden korjaaminen laajentumis- ja innovaatiopääoman osalta sekä koulutetun työvoiman tarjonnan lisääminen kannustimilla, joilla pyritään lisäämään osallistumista työmarkkinoille, ja parantamalla maahanmuuttoprosesseja. Menopuolella keskipitkän aikavälin suunnitelmassa kerrotaan, että hallitus aikoo toteuttaa kaikkien tukien ja rahoitusohjelmien juoksevan uudelleentarkastelun ja virtaviivaistamisen, vakauttaa sosiaalietuuksia ja vähentää ministeriöiden ja liittopäivien hallintohenkilöstöä vähintään 8 prosenttia vuoteen 2029 mennessä. Näiden aikomusten ja käyttöön otettavien toimenpiteiden määrällisesti ilmaistu erittely on määrä vahvistaa tai sitä on määrä mukauttaa vuotuisissa talousarvioissa.

Suunnitelmaan sisältyvä julkisen talouden sopeutuskauden pidentämisen perustana oleva uudistus- ja investointisitoumusten kokonaisuus

(28) Suunnitelmassa Saksa sitoutuu uudistusten ja investointien kokonaisuuteen, jolla pyritään parantamaan potentiaalista kasvua ja julkisen talouden kestävyyttä ja johon julkisen talouden sopeutuskauden pidentäminen neljästä vuodesta seitsemään vuoteen perustuu.

Sopeutuskauden pidentämisen perustana oleva uudistusten ja investointien kokonaisuus muodostuu kahdesta Saksan elpymis- ja palautumissuunnitelman sitoumuksesta sekä 15 uudesta uudistuksesta ja investoinnista. Näitä ovat seuraavat toimenpiteet (ks. myös liite II):

— Tehokkaaseen julkishallintoon tähtäävä liittovaltion ja osavaltioiden työryhmä: Toimenpide on elpymis- ja palautumissuunnitelmaan kuuluva sitoumus (toimenpide 6.2.1), jolla lisätään hallintotavan vaikuttavuutta ja parannetaan kaavoitus- ja lupamenettelyjen koordinointia liittovaltion ja osavaltioiden tasolla. Ensimmäiset kaksi vaihetta ovat työryhmän edistymisraporttien julkaiseminen vuosina 2021 ja 2022. Kolmannessa vaiheessa vähintään 80 prosenttia toisen edistymisraportin toimenpiteistä olisi täytynyt toteuttaa viimeistään vuoden 2025 ensimmäisellä neljänneksellä.

— Merituulivoimalaki: Toimenpide on elpymis- ja palautumissuunnitelmaan kuuluva sitoumus (toimenpide 7.1.5) luoda edellytykset merituulivoimaloiden nopeutetulle käyttöönotolle. Merituulivoimalaki tuli voimaan vuoden 2023 ensimmäisellä neljänneksellä. Lailla vähennettiin uusiutuvan energian ja tarvittavan verkkoinfrastruktuurin rakentamisen esteitä yksinkertaistamalla hankkeiden kaavoitus- ja lupamenettelyjä.

— Infrastruktuurin ja ilmastoneutraaliuden erityisrahaston käyttöönotto: Uudistuksella pyritään vahvistamaan rahoituskehystä, jolla vastataan valtakunnalliseen infrastruktuuriin suuntautuviin kiireellisiin julkisiin investointitarpeisiin. Lainsäädännön, jossa vahvistetaan varojen käyttöä koskevat säännöt, erityisesti investointien täydentävyyskriteeri, olisi tultava voimaan infrastruktuurin ja ilmastoneutraaliuden erityisrahaston perustamisen jälkeen viimeistään vuoden 2025 kolmannella neljänneksellä.

— Verovähennys T&K:n tukemiseksi: Toimenpiteellä pyritään vahvistamaan yritysten T&K-toimintaa verokannustimien avulla. Uudistuksessa on tarkoitus antaa laki, jolla laajennetaan tutkimuksen edistämiseen tarkoitetun verovähennyksen soveltamisalaa ja tukikelpoisia kustannuksia viimeistään vuoden 2026 ensimmäisellä neljänneksellä.

— Hallinnollisen rasituksen vähentäminen: Toimenpiteellä pyritään vähentämään yrityksille, kansalaisille ja hallinnolle byrokratiasta aiheutuvaa rasitusta. Korjaavia toimenpiteitä kerätään hallinnollisen rasituksen keventämistä koskeviin lakeihin. Lainsäädäntö on määrä hyväksyä viimeistään vuoden 2027 viimeisellä neljänneksellä.

— Asevoimien hankintoja koskevan lainsäädännön yksinkertaistaminen: Toimenpiteellä pyritään vähentämään byrokratiaa ja mahdollistamaan investointeja yksinkertaistamalla liittovaltion asevoimien hankintalainsäädäntöä. Tämä toteutetaan laajentamalla yksinkertaistettujen hankintamenettelyjen soveltamisalaa sekä nopeuttamalla ja digitalisoimalla menettelyjä. Lainsäädännön odotetaan tulevan voimaan viimeistään vuoden 2026 toisella neljänneksellä.

— Hankintalainsäädännön yksinkertaistaminen: Samoin kuin edellisellä toimenpiteellä tällä uudistuksella pyritään vähentämään byrokratiaa ja mahdollistamaan investointeja yksinkertaistamalla liittovaltion asevoimien hankintalainsäädäntöä. Tämä toteutetaan laajentamalla yksinkertaistettujen hankintamenettelyjen soveltamisalaa sekä nopeuttamalla ja digitalisoimalla menettelyjä. Lainsäädännön odotetaan tulevan voimaan viimeistään vuoden 2026 toisella neljänneksellä.

— Työllistymisen helpottaminen eläkeiän saavuttamisen jälkeen: Toimenpiteellä pyritään parantamaan työvoiman tarjontaa poistamalla pidäkkeitä jatkaa työtä eläkeiän jälkeen. Uudistuksessa poistetaan viimeistään vuoden 2026 toisella neljänneksellä peräkkäisten määräaikaisten työsopimusten kielto (työnantajia koskeva kielto tarjota määräaikaista työsopimusta työnantajan palveluksessa aiemmin työskennelleille työntekijöille ilman objektiivista syytä), jotta voidaan helpottaa eläkeiän saavuttaneiden tilapäistä paluuta työmarkkinoille.

— Digitaalinen keskitetty palvelupiste koulutetuille kolmansien maiden kansalaisille: Toimenpiteellä pyritään parantamaan työvoiman tarjontaa helpottamalla korkeasti koulutettujen maahanmuuttoa. Uudistukseen sisältyy keskitetyn tietoteknisen alustan perustaminen ulkomaisia asiantuntijoita varten. Alustan odotetaan olevan käyttövalmis viimeistään vuoden 2029 viimeisellä neljänneksellä.

— Tilapäisesti maassa asuvien työskentelymahdollisuuksien laajentaminen: Toimenpiteellä pyritään parantamaan työvoiman tarjontaa lisäämällä pakolaisten osallistumista työmarkkinoille. Uudistuksessa lyhennetään pakolaisten työskentelykielto enintään kolmeen kuukauteen muuttamalla asiaa koskevaa lainsäädäntöä viimeistään vuoden 2028 viimeisellä neljänneksellä.

— Tupakkaveron laajentaminen: Toimenpiteellä pyritään turvaamaan verotuloja ja vahvistamaan kansanterveyden suojelua. Uudistukseen sisältyy laki tupakkaveromallin laajentamisesta viimeistään vuoden 2026 viimeisellä neljänneksellä.

— Asuntoinvestointien helpottaminen (Housing Turbo): Toimenpiteellä pyritään lisäämään asuntoinvestointeja yksinkertaistamalla asuntorakentamista koskevia säännöksiä. Uudistuksessa yksinkertaistetaan asuntojen rakentamista koskevaa lainsäädäntöä tilapäisten sääntöpoikkeuksien, joustavamman kaavoituksen, laajennettujen erityismääräysten ja selkeämpien meluhaittaohjeiden avulla viimeistään vuoden 2026 ensimmäisellä neljänneksellä.

— Valtion tukeman riskipääomarahaston perustaminen: Toimenpiteellä pyritään parantamaan startup-yritysten rahoituksen saantia laittamalla yhteisösijoittajien pääomaa liikkeelle. Uudistuksessa käynnistetään viimeistään vuoden 2026 viimeisellä neljänneksellä yhteisösijoittajille suunnattu varainhankinta Growth Fund II:een, jossa hallitus on ankkurisijoittajana.

— Raportti valtiontuista: Toimenpiteellä pyritään helpottamaan finanssipoliittista päätöksentekoa osoittamalla tukien tehokkuus ja vaikuttavuus. Uudistuksessa julkaistaan viimeistään vuoden 2025 viimeisellä neljänneksellä ja viimeistään vuoden 2027 kolmannella neljänneksellä liittovaltion tukia koskevat raportit, joissa analysoidaan tuettujen ohjelmien vaikutusta tukipolitiikan suuntaviivoja noudattaen.

— Menokartoitukset: Toimenpiteellä pyritään saamaan tietoa finanssipoliittista päätöksentekoa varten kartoittamalla mahdollisia kustannussäästökohteita ja mukauttamalla nykyisiä menoja uusiin varainkäyttöprioriteetteihin. Ensimmäisessä menokartoituksessa (joka on valtiovarainministeriön 12. menokartoitus) keskitytään tulosbudjetoinnin parantamiseen. Se julkaistaan viimeistään vuoden 2025 viimeisellä neljänneksellä. Tulevissa menokartoituksissa (vähintään kahdessa) tarkastellaan keskeisiä politiikanaloja, voimassa olevat toimenpiteet, tukiohjelmat ja lakisääteiset palvelut mukaan lukien, sekä läpileikkaavia seikkoja, jotka koskevat koko talousarviota. Ne julkaistaan viimeistään vuoden 2028 viimeisellä neljänneksellä ja viimeistään vuoden 2029 viimeisellä neljänneksellä. Koska menokartoituksissa keskitytään liittovaltion varainkäytön tavoitteisiin ja vaikutuksiin, ne parantavat tavoite- ja tulossuuntautunutta talousarviohallintoa. Menokartoitusten päätelmiä ja suosituksia on tarkoitus soveltaa talousarvion suunnitteluprosessissa.

— Geotermiseen energiaan tehtävien investointien edellytysten parantaminen: Toimenpiteellä pyritään poistamaan investointien esteitä yksinkertaistamalla geotermiseen energiaan tehtäviä investointeja koskevaa sääntelyä. Uudistuksessa yksinkertaistetaan lupamenettelyjä geotermisen energian käyttöönoton nopeuttamista koskevalla lailla viimeistään vuoden 2026 toisella neljänneksellä.

— Vetyinvestointien edellytysten parantaminen: Toimenpiteellä pyritään poistamaan investointien esteitä yksinkertaistamalla vetyinvestointeja koskevaa sääntelyä. Uudistuksessa yksinkertaistetaan kaavoitusta, lupamenettelyjä ja investointeihin liittyviä hankintamenettelyjä vedyn käyttöönoton nopeuttamista koskevalla lailla viimeistään vuoden 2026 kolmannella neljänneksellä.

(29) Jokainen uudistus ja investointi, johon sopeutuskauden pidentäminen perustuu, on asetuksen (EU) 2024/1263 14 artiklan 3 kohtaa noudattaen riittävän yksityiskohtainen, etupainotteinen ja aikasidonnainen sekä riittävän hyvin todennettavissa.

(30) Sopeutuskauden pidentämisen perustana olevat elpymis- ja palautumissuunnitelman sitoumukset sisältävät merkittäviä uudistuksia ja investointeja julkisen talouden kestävyyden parantamiseksi ja talouden kasvupotentiaalin vahvistamiseksi. Lisäksi Saksa sitoutuu jatkamaan uudistustoimia keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman voimassaolon ajan ja säilyttämään kansallisesti rahoitettujen investointien tason elpymis- ja palautumissuunnitelman voimassaolon ajan (ks. jäljempänä taulukko 6). Sitoumuksia seurataan koko sen ajan, kun keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellista suunnitelmaa toteutetaan. Näin ollen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisia sitoumuksia voidaan ottaa huomioon sopeutuskauden pidentämisedellytyksenä, kuten asetuksen (EU) 2024/1263 36 artiklan 1 kohdan d alakohdassa säädetään.

(31) Sopeutuskauden pidentämisen perustana olevan uudistusten ja investointien kokonaisuuden odotetaan parantavan Saksan talouden kasvu- ja kestävyyspotentiaalia kestävällä tavalla, kuten asetuksen (EU) 2024/1263 14 artiklan 2 kohdan a alakohdassa edellytetään. Suunnitelmassa arvioidaan, että vuonna 2029 paketin positiivinen taloudellinen vaikutus on noin 1,0 prosenttia suhteessa vuoden 2029 BKT:hen. Arvioinnissa on käytetty komission dynaamisia stokastisia yleisen tasapainon malleja (QUEST III). Suurin osa kasvuvaikutuksista johtuu kolmesta toimenpiteestä:

— Infrastruktuurin ja ilmastoneutraaliuden erityisrahaston käyttöönoton odotetaan lisäävän investointien osuutta, minkä arvioidaan kasvattavan BKT:tä suunnitelman voimassaoloaikana. Arvio vastaa komission kevään 2025 talousennusteessa esitettyä analyysia infrastruktuurin ja ilmastoneutraaliuden erityisrahaston makrotaloudellisista vaikutuksista.

— Hallinnollisen rasituksen keventämistä koskevilla laeilla ja hankintalainsäädännön yksinkertaistamisella pyritään parantamaan tehokkuutta ja lisäämään tuottavuutta. Yleiskustannusten aleneminen johtaa yritysten kannattavuuden paranemiseen. Tämä vastaa julkaistuja arvioita hallinnollisen rasituksen vähentämisen vaikutuksista ([13]). Kokonaistyöllisyyden heikkenemisen riski vaikuttaa vähäiseltä, koska Saksan työmarkkinat ovat kireät.

— Toimenpiteiden, joilla helpotetaan koulutettujen työntekijöiden maahanmuuttoa ja laajennetaan pakolaisten työskentelymahdollisuuksia, odotetaan parantavan työvoiman tarjontaa ja lisäävän sitä kautta kasvua. Nämä arviot perustuvat skenaarioihin, jotka on esitetty kahdessa muuttoliikettä koskevassa selvityksessä, joista toisen on talousministeriön pyynnöstä laatinut Kiel Institute. ([14])

Kaiken kaikkiaan suunnitelman odotetaan parantavan talouden kasvu- ja kestävyyspotentiaalia, sillä siinä pureudutaan aiemmin havaittuihin heikkouksiin, kuten investointien puutteeseen ja työvoiman tarjonnan vähenemiseen.

(32) Sopeutuskauden pidentämisen perustana olevan uudistusten ja investointien kokonaisuuden odotetaan tukevan julkisen talouden kestävyyttä, kuten asetuksen (EU) 2024/1263 14 artiklan 2 kohdan b alakohdassa edellytetään. Hallitus odottaa, että vuosina 2025–2029 uudistusten ja investointien vaikutus julkiseen talouteen on vuosittain 0,2 prosenttia suhteessa nimelliseen BKT:hen vuodessa, mikä on yhteensä 1,0 prosenttia suhteessa nominaaliseen BKT:hen. Pääasiassa on kyse välillisistä vaikutuksista (0,9 %), mikä kuvastaa kasvua edistävien uudistusten painottamista. Tupakkaveron laajentaminen lisää verotuloja. Lisäksi menokartoitukset ja tukien uudelleentarkastelu auttavat parantamaan julkisen talouden laatua.

([13]) Ks. esim. Roeger ym. (2008): Structural Reforms in the EU: A simulation-based analysis using the QUEST model with endogenous growth, https://ec.europa.eu/economy_finance/publications/pages/publication13531_en.pdf.

([14]) Institut für Weltwirtschaft Kiel (2021): Analyse und Prognose von Migrationsbewegungen, https://www.ifw-kiel.de/fileadmin/Dateiverwaltung/IfW-Publications/fis-import/712bf76b-fed4-4ad6-b827-4a5a04f42a3b-wipo_34.pdf; Destatis: 15. Koordinierte Bevölkerungsvorausberechnung, https://www.destatis.de/DE/Themen/Gesellschaft-Umwelt/Bevoelkerung/Bevoelkerungsvorausberechnung/begleitheft.html.

(33) Sopeutuskauden pidentämisen perustana olevalla uudistusten ja investointien kokonaisuudella edistetään EU:n yhteisiä painopisteitä, kuten asetuksen (EU) 2024/1263 14 artiklan 2 kohdan c alakohdassa edellytetään. Useimpien toimenpiteiden odotetaan lisäävän sosiaalista ja taloudellista resilienssiä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden mukaisesti. Lisäksi geotermiseen energiaan ja vetyyn tehtävien investointien nopeuttamiseen tähtäävillä laeilla edistetään oikeudenmukaista vihreää ja digitaalista siirtymää sekä energiaturvallisuuden varmistamista yhdessä merituulivoimalain kanssa. Yksinkertaistamalla hankintalainsäädäntöä ja käyttämällä asevoimien hankintaprosesseissa digitaaliteknologiaa edistetään sotilaallisten suorituskykyjen kehittämistä.

(34) Sopeutuskauden pidentämisen perustana olevalla uudistusten ja investointien kokonaisuudella pyritään vastaamaan asiaankuuluviin ([15]) eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annettuihin maakohtaisiin suosituksiin, kuten asetuksen (EU) 2024/1263 14 artiklan 2 kohdan d alakohdassa edellytetään. Sopeutuskauden pidentämisen perustana olevalla uudistusten ja investointien kokonaisuudella vastataan erityisesti seuraaviin maakohtaisiin suosituksiin:

— finanssipoliittis-rakenteelliset suositukset, joita noudatetaan toteuttamalla julkisia investointeja mahdollistavia uudistuksia, mukaan lukien infrastruktuurin ja ilmastoneutraaliuden erityisrahaston käyttöönotto ja hankintalainsäädännön yksinkertaistaminen sekä tupakkaveron laajentaminen, menokartoitukset ja raportti valtion tuista;

— talouden muutosta koskevat suositukset, joita noudatetaan laajentamalla T&K-toiminnan tukemiseen tarkoitettua verovähennystä, keventämällä hallinnollista rasitusta muun muassa digitaaliteknologian avulla, helpottamalla asuntoinvestointeja ja perustamalla valtion tukema riskipääomarahasto;

— vihreää siirtymää koskeva suositus, jonka tarkoituksena on vähentää yleistä riippuvuutta fossiilisten polttoaineiden tuonnista ja lisätä uusiutuvan energian roolia energiajärjestelmässä. Suositusta noudatetaan parantamalla merituulivoimaan, geotermiseen energiaan ja vetyyn tehtävien investointien edellytyksiä sekä sähköistämisellä ja joustolla;

— työmarkkinoita koskeva suositus, jota noudatetaan helpottamalla työntekoa eläkeiän saavuttamisen jälkeen, perustamalla koulutetuille kolmansien maiden kansalaisille keskitetty digitaalinen palvelupiste ja laajentamalla tilapäisesti maassa asuvien työskentelymahdollisuuksia.

(35) Suunnitelmalla varmistetaan, että elpymis- ja palautumistukivälineen kattamalla ajanjaksolla kansallisesti rahoitettujen julkisten investointien suunniteltu kokonaistaso pysyy keskimäärin toteutuneella tasolla, kuten asetuksen (EU) 2024/1263 14 artiklan 2 kohdan e alakohdassa edellytetään.

Taulukko 6: Suunnitelmaan sisältyvät kansallisesti rahoitetut julkiset investoinnit (% suhteessa BKT:hen)

Keskimääräinen taso elpymis- ja palautumissuunnitelman kattamalla ajanjaksolla (2021–2026) (*)	2025	2026	2027	2028	2029	Keskiarvo suunnitelman voimassaoloaikana
2,9	3,3	3,5	3,5	3,7	3,8	3,5

(*) Oletetaan ja hyväksytään, että nämä kaksi ajanjaksoa ovat päällekkäisiä. Investointien tason säilyttämisvaatimusta on tarkoitus soveltaa elpymis- ja palautumistukivälineen voimassaolon päättymisen jälkeisiin vuosiin.

Lähde: Saksan keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma.

([15]) 'Asiaankuuluvilla' tarkoitetaan maakohtaisia suosituksia, i) joihin viitataan elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä annetussa neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvien toimenpiteiden osalta ja ii) jotka neuvosto on hyväksynyt vuonna 2025.

(36) Sopeutuskauden pidentämisen perustana olevan uudistus- ja investointisitoumusten kokonaisuuden voidaan katsoa olevan johdonmukainen elpymis- ja palautumissuunnitelman ja monivuotisen rahoituskehyksen puitteissa sovitun kumppanuussopimuksen sitoumusten kanssa, kuten asetuksen (EU) 2024/1263 14 artiklan 4 kohdassa edellytetään.

(37) Yhteenvetona voidaan todeta, että sopeutuskauden pidentämisen perustana olevan uudistusten ja investointien kokonaisuuden arvioidaan kokonaisuutena täyttävän asetuksen (EU) 2024/1263 14 artiklassa säädetyt kriteerit. Tämän vuoksi sopeutuskausi voidaan pidentää neljästä vuodesta seitsemään, kuten suunnitelmassa esitetään.

Suunnitelmaan sisältyvät muut uudistus- ja investointiaikeet, joilla vastataan talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä määritettyihin keskeisiin haasteisiin ja edistetään unionin yhteisiä painopisteitä

(38) Sopeutuskauden pidentämisen perustana olevan uudistusten ja investointien kokonaisuuden lisäksi suunnitelmassa kuvataan aikomuksia, jotka liittyvät muihin uudistuksiin ja investointeihin, joilla vastataan talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä – erityisesti maakohtaisissa suosituksissa – määritettyihin tärkeimpiin haasteisiin ja edistetään unionin yhteisiä painopisteitä. Suunnitelma sisältää 35 uudistusta ja investointia, joista neljä saa taloudellista tukea elpymis- ja palautumistukivälineestä. Suunnitelmaan sisältyvät uudistukset ja investoinnit perustuvat osittain hallituksen strategia-asiakirjaan (”Verantwortung für Deutschland” (vastuu Saksasta), CDU:n, CSU:n ja SPD:n hallitusohjelma, 21. vaalikausi). ([16])

(39) Oikeudenmukaiseen vihreään ja digitaaliseen siirtymään liittyvän yhteisen painopisteen ja asetuksessa (EU) 2021/1119 asetettujen ilmastotavoitteiden osalta suunnitelma sisältää koulutustoimenpiteitä, esimerkiksi koulutuksen digitalisointia ja oppijoiden kannustamista digitaaliseen osallistumiseen. Lisäksi suunnitelma sisältää uudistuksia ja investointeja, joilla pyritään laajentamaan digitaalisia verkkoja määrittämällä verkon laajentaminen erittäin tärkeäksi yleiseksi eduksi ja yksinkertaistamalla kaavoitus- ja hyväksyntämenettelyjä. Suunnitelmalla pyritään myös parantamaan oikeussuojan saatavuutta ottamalla käyttöön sähköisiä menettelyjä siviilioikeudellisissa asioissa ja yksinkertaistamalla notaarien toimittamia menettelyjä ottamalla käyttöön notaarin vahvistamien ja muiden asiakirjojen digitaalinen todentamismenettely. Suunnitelmaan sisältyy myös sellaisten julkishallintoa koskevien yhteisten digitaalisuusstandardien hyväksyminen, joilla on tarkoitus varmistaa viranomaispalvelujen yhdenmukainen ja esteetön saatavuus (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan), sekä laki pimeän työn torjunnan nykyaikaistamiseksi ja digitalisoimiseksi.

Suunnitelmassa kuvataan myös toimenpiteitä, joilla edistetään säätövoimalaitosten rakentamista, ilmastoneutraalien lämpöverkkojen kehitystyötä, muuntamista ja rakentamista (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan) sekä sähköverkkojen kohdennettua laajentamista. Lisäksi suunnitelma sisältää toimenpidepaketin, jolla pyritään pienentämään verojen osuutta kaupallisten kuluttajien sähkön hinnoissa ja lisäämään valtion osallistumista verkkokustannuksiin kilpailukyvyn ja sähköistämisen edistämiseksi, parantamaan hiilidioksidin talteenoton ja varastoinnin/hyötykäytön sääntely-ympäristöä ja jatkamaan lämmitys- ja kunnostusrahoitusta energiatehokkuuden lisäämiseksi (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan) sekä lisäämään liittovaltion rahoitusta tehokkaille ja ilmastoneutraaleille lämpöverkoille. Suunnitelman mukaan rautatieverkkoa on kunnostettava parantamalla pääväyliä. Rautatiehallinnon ja pitkän aikavälin ratainvestointien suunnittelun vahvistamiseksi suunnitelmassa otetaan käyttöön sitova rahoitusväline ”Infraplan” tulevien hankkeiden priorisointiin. Sähköön perustuvaa liikennettä edistetään verokannustimilla, vapautuksilla autoverosta, kohdennetulla tuella pienituloisille kotitalouksille sekä investoinneilla latausinfrastruktuuriin ja päästöttömään tavaraliikenteeseen (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan). Lisäksi suunnitelmassa tuetaan innovointia ja teknologian kehitystä. Tutkimusrahoitusta priorisoidaan korkean teknologian agendan puitteissa keskittyen keskeisiin teknologioihin, kuten tekoälyyn, bioteknologiaan ja ilmastoratkaisuihin, ja tutkimuksen ja teollisuuden välisiä yhteyksiä vahvistetaan. Näillä ja muilla suunnitelman toimenpiteillä on tarkoitus noudattaa vuoden 2025 maakohtaisia suosituksia, jotka koskevat osaamista, ammatillista koulutusta ja aikuiskoulutusta, julkishallintoa, digitaalista infrastruktuuria, julkishallinnon ja julkisten palvelujen digitalisointia, energiatehokkuutta, liikennettä, uusiutuvaa energiaa, energiainfrastruktuuria ja -verkkoja sekä tutkimusta ja innovointia.

([16]) Verantworung für Deutschland, Koalitionsvertrag zwischen CDU, CSU und SPD, 21. Legislaturperiode, https://www.koalitionsvertrag2025.de/sites/www.koalitionsvertrag2025.de/files/koav_2025.pdf.

(40) Yhteiskunnan ja talouden resilienssiin liittyvän yhteisen painopisteen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin osalta suunnitelma sisältää uudistuksia ja investointeja, joilla pyritään parantamaan työllistymisen kannustimia ja nopeuttamaan työmarkkinoille integroitumista uudistamalla työnhakijoiden perusturvaa (Grundsicherung). Hyvinvointivaltion uudistamistoimikunnan odotetaan esittävän suosituksia hyvinvointijärjestelmän ja sen hallinnon nykyaikaistamiseksi ja byrokratian vähentämiseksi. Jotta voidaan lisätä kannustimia ansiotyönteon lisäämiseen, suunnitelmassa esitetään ylityökorvauksille vapautuksia verosta. Lisäksi suunnitelmaan sisältyy koulutuksen yhdenvertaisuuteen tähtääviä toimenpiteitä, kuten kohdennettua tukea kouluille, joissa sosiaalisesti heikommassa asemassa olevien oppilaiden osuus on suuri, sekä lisätukea varhaiskasvatukseen heikommassa asemassa olevilla alueilla lasten kielellisen kehityksen edistämiseen ja varhaiskasvatuksen infrastruktuurin yleiseen parantamiseen. Lisäksi suunnitelmassa esitetään joukko täydennys- ja uudelleenkoulutustoimenpiteitä, joilla esimerkiksi parannetaan ammatillista koulutusta ja elinikäistä oppimista, digitalisoidaan koulutusta ja tuetaan yritysten sisäistä koulutusta. Koulutusmahdollisuuksien parantamiseksi suunnitelmassa laajennetaan kokopäiväkoulua koskevaa investointiohjelmaa. Lisäksi infrastruktuurimenettelyjä nopeutetaan yhdenmukaistetun menettelylainsäädännön avulla. Lisätoimenpiteenä byrokratian vähentämiseksi otetaan käyttöön arvioinnit prosessien parantamiseksi, jotta hallintomenettelyjen suurimmat esteet voidaan tunnistaa ja poistaa. Sosiaalietuuksia on tarkoitus sovittaa paremmin yhteen ja digitalisoida etuuksien saatavuuden yksinkertaistamiseksi ja byrokratian vähentämiseksi. Suunnitelmassa pyritään pienentämään sähkölaskuja verohuojennuksilla ja verkkopalvelumaksuihin suunnatulla liittovaltion osarahoituksella, mikä tukee sähköistymistä. Pitkäaikaista yksityistä säästämistä tuetaan ottamalla käyttöön lasten eläkevakuutus (Frühstart Rente). Suunnitelman mukaan uudet itsenäiset ammatinharjoittajat otetaan lakisääteiseen eläkejärjestelmään ja vahvistetaan näin vanhuudenturvaa. Myös työvoiman tarjontaa pyritään lisäämään tarjoamalla verokannustimia työskentelyyn eläkeiän saavuttamisen jälkeen. Hoidon saatavuutta parannetaan perusterveydenhuoltojärjestelmän, ensiavun ja pelastuspalvelun uudistuksen ja sairaaloiden rakenneuudistuksen avulla, kun taas pitkäaikaishoidon uudistuksella pyritään varmistamaan kestävyys ja keventämään rahoittajien taakkaa. Rautatieverkkoa on tarkoitus nykyaikaistaa kohdennetun väylien kunnostamisen avulla. Yritysten investointeja piristetään ottamalla uudelleen käyttöön nopeutetut poistot ja alentamalla yhtiöverokantoja. Rahoituksen saantia laajennetaan parantamalla pk- ja startup-yritysten rahoitusta.

Lisäksi suunnitelmalla tuetaan innovointia priorisoimalla keskeisten teknologioiden, kuten tekoälyn, bioteknologian ja ilmastoteknologian, tutkimusta. Näillä ja muilla suunnitelman toimenpiteillä on tarkoitus noudattaa vuoden 2025 maakohtaisia suosituksia, jotka koskevat veropolitiikkaa, liiketoimintaympäristöä, eläkejärjestelmiä ja aktiivista ikääntymistä, julkishallintoa, työmarkkinoiden toimintaa, osaamista, ammatillista koulutusta ja aikuiskoulutusta, koulutusta, energiainfrastruktuuria ja -verkkoja, tutkimusta ja innovointia sekä liikennettä. Suunnitelman toimenpiteillä pyritään myös kohtuullistamaan asuntojen hintoja lisäämällä asuntotarjontaa.

(41) Energiaturvallisuuteen liittyvän yhteisen painopisteen osalta suunnitelma sisältää uudistuksia ja investointeja, joilla pyritään parantamaan energiajärjestelmän häiriönsietokykyä ja joustavuutta. Suunnitelmassa kuvataan toimenpiteitä, joilla edistetään säätövoimalaitosten rakentamista sekä ilmastoneutraalien lämpöverkkojen kehitystyötä, muuntamista ja rakentamista (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan). Suunnitelma sisältää myös verkkojen ja varastoinnin kohdennettua ja järjestelmäystävällistä käyttöönottoa koskevia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on mukauttaa verkon laajentaminen sähkön kysyntään ja uusiutuvan energian tuotantoon. Näillä ja muilla suunnitelman toimenpiteillä on tarkoitus noudattaa vuoden 2025 maakohtaisia suosituksia, jotka koskevat uusiutuvaa energiaa, energiainfrastruktuuria ja -verkkoja, energiatehokkuutta ja liikennettä.

(42) Sotilaallisiin suorituskykyihin liittyvän yhteisen painopisteen osalta suunnitelma sisältää uudistuksia ja investointeja, johon sopeutuskauden pidentäminen perustuu (ks. johdanto-osan 32 kappale).

(43) Lisäksi suunnitelma sisältää politiikkatoimia, jotka menevät EU:n yhteisiä painopisteitä pidemmälle, kuten liittovaltion ja osavaltioiden välinen sopimus kaavoitus- ja lupamenettelyjen nopeuttamiseksi, sääntöjen laajentaminen kokonaissääntelytaakan rajoittamiseksi ja kansallisen sääntelynvalvontaneuvoston (Normenkontrollrat) vahvistaminen sääntelyn vaikutusten valvonnan parantamiseksi.

(44) Suunnitelmassa on tietoa johdonmukaisuudesta ja tarvittaessa täydentävyydestä Saksan elpymis- ja palautumissuunnitelman kanssa. Suunnitelma sisältää elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteitä, kuten ilmastoneutraalien lämpöverkkojen kehittäminen, muuntaminen ja rakentaminen sekä lämmitys- ja kunnostusrahoituksen jatkaminen energiatehokkuuden lisäämiseksi. Lisäksi se sisältää sähköön perustuvan liikenteen edistämisen verokannustimilla, vapautuksilla autoverosta, kohdennetulla tuella pienituloisille kotitalouksille sekä investoinneilla latausinfrastruktuuriin ja päästöttömään tavaraliikenteeseen. Suunnitelmaan sisältyy myös julkishallintoa koskevien yhteisten digitaalisuusstandardien hyväksyminen. Niillä on tarkoitus varmistaa viranomaispalvelujen yhdenmukainen ja esteetön saatavuus.

(45) Suunnitelmassa esitetään yleiskatsaus EU:n yhteisiin painopisteisiin liittyvistä julkisten investointien tarpeista Saksassa. Oikeudenmukaisen vihreän ja digitaalisen siirtymän tukemiseksi suunnitelmassa todetaan tarvittavan merkittäviä investointeja uusiutuvaan energiaan, sähköverkkoihin, energiatehokkuuteen, vetyinfrastruktuuriin, nettonollateknologioihin ja julkisten palvelujen digitaaliseen nykyaikaistamiseen. Sosiaalisen ja taloudellisen resilienssin parantamiseksi tarvitaan investointeja strategisten riippuvuuksien vähentämiseksi, tutkimuksen ja innovoinnin vauhdittamiseksi ja kilpailukyvyn vahvistamiseksi erityisesti tukemalla keskeisiä teknologioita, kuten mikroelektroniikkaa, tekoälyä, kvanttiteknologiaa ja bioteknologiaa. Energiaturvallisuuden varmistamisessa Saksan viranomaiset näkevät investointitarpeita, jotka liittyvät nesteytetyn maakaasun (LNG) tuonti-infrastruktuuriin ja joustaviin ja vähäpäästöisiin kaasuvoimaloihin, joiden tarkoituksena on tukea siirtymää ja vähentää riippuvuutta yksittäisistä toimittajista. Sotilaallisten suorituskykyjen kehittämiseksi suunnitelmaan sisältyy merkittäviä investointeja kalustopuutteiden korjaamiseen, Bundeswehrin valmiuden vahvistamiseen ja Nato-sitoumusten täyttämiseen. Investointeja tuetaan Bundeswehrin erityisrahastosta ja pysyvästi suuremmilla puolustusmenoilla.

KANSALLISEN POIKKEUSLAUSEKKEEN AKTIVOINTI

(46) Versailles'ssa 10 ja 11 päivänä maaliskuuta 2022 kokoontuneet EU:n valtion- ja hallitusten päämiehet sitoutuivat vahvistamaan Euroopan puolustusvoimavaroja Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Nämä tavoitteet toistetaan turvallisuus- ja puolustusalan strategisessa kompassissa. Eurooppa-neuvosto pani Euroopan puolustuksesta 6 päivänä maaliskuuta 2025 antamissaan päätelmissä tyytyväisenä merkille komission aikomuksen suosittaa välittömänä toimenpiteenä vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen kansallisen poikkeuslausekkeen koordinoitua aktivointia.

(47) Komissio kehotti 19 päivänä maaliskuuta 2025 antamassaan tiedonannossa ([17]) kaikkia jäsenvaltioita hyödyntämään koordinoidusti kansallisen poikkeuslausekkeen tarjoamaa joustoa, jotta vaikutus EU:n puolustusvoimavaroihin olisi mahdollisimman suuri. Tällä joustolla pyritään nostamaan puolustusmenot pysyvästi korkeammalle tasolle. Kyseisen tiedonannon mukaan kansallisen poikkeuslausekkeen aktivointi antaisi jäsenvaltioille mahdollisuuden poiketa nettomenojen enimmäiskasvuprosenteista, jotka neuvosto on niille asettanut hyväksyessään keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmat tai vahvistaessaan korjaavat polut liiallisen alijäämän menettelyssä, sikäli kuin poikkeaminen on perusteltua sen vuoksi, että puolustusmenot ovat kasvaneet viitevuoteen verrattuna, ja vuotuinen ylitys on vuoteen 2028 asti enintään 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Tätä suurempaan kasvuun sovellettaisiin tavanomaista sääntöjen noudattamisen arviointia. Tällainen katto on tarpeen, jotta julkisen talouden kestävyys ei vaarannu, mutta samalla kaikille jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus hyötyä joustosta, kun ne kasvattavat puolustusmenojaan. Tarkat määrät määritetään, kun toteutumatiedot ovat saatavilla, jotta voidaan varmistaa, että lisäjoustoa käytetään ainoastaan siihen, mihin se on tarkoitettu.

(48) Saksa toimitti 24 päivänä huhtikuuta 2025 neuvostolle ja komissiolle pyynnön aktivoida asetuksen (EU) 2024/1263 26 artiklassa tarkoitettu kansallinen poikkeuslauseke.

(49) Pyynnössään Saksa toteaa, että tilanteessa, jossa geopoliittiset jännitteet lisääntyvät, Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan jatkuminen ja siitä aiheutuva uhka Euroopan turvallisuudelle muodostavat unionille eksistentiaalisen haasteen, joka edellyttää puolustusmenojen merkittävää lisäämistä. Kyseessä ovat poikkeukselliset olosuhteet, joihin mikään jäsenvaltio ei voi vaikuttaa.

(50) Julkisten puolustusmenojen (julkisen sektorin tehtäväluokitus (COFOG), luokka 02) kokonaismäärä suhteessa BKT:hen oli Saksassa 1,0 prosenttia vuonna 2021, 1,0 prosenttia vuonna 2022 ja 1,1 prosenttia vuonna 2023 (taulukko 7). Keskipitkän aikavälin suunnitelmassa esitettyjen tietojen perusteella Saksan puolustusmenot ovat suhteessa BKT:hen 1,2 prosenttia vuonna 2024 ja 1,5 prosenttia vuonna 2025. Lisäksi Saksa suunnittelee lisäävänsä puolustusmenojaan merkittävästi kohti Naton tavoitetta ja säilyttävänsä puolustusmenot tällä korkeammalla tasolla koko nykyisen vaalikauden ajan. Näin ollen puolustusmenojen kasvu vaikuttaa merkittävästi Saksan julkiseen talouteen.

([17]) Komission tiedonanto (C(2025) 2000 final), annettu 19 päivänä maaliskuuta 2025.

Taulukko 7: Saksan puolustusmenot yhteensä

	2021 a	2022 a	2023 a	2024 b	2025 b
Julkiset puolustusmenot yhteensä (% suhteessa BKT:hen)	1,0	1,0	1,1	1,2	1,5

Lähde: a) Eurostat; b) Saksan neuvostolle ja komissiolle toimittamat tiedot.

(51) Saksa arvioi, että puolustusmenojen kokonaismäärän kasvu on vuodesta 2021 vuoteen 2025 suhteessa BKT:hen 0,5 prosenttiyksikön suuruusluokkaa, ja näin ollen se osaltaan heikentää julkisen talouden rahoitusasemaa ja kasvattaa julkista velkaa.

(52) Jos kaikki muut tekijät pysyvät ennallaan, menojen kasvu kansallisen poikkeuslausekkeen kattamalla ajanjaksolla johtaa siihen, että ajanjakson päättyessä julkinen velka ja alijäämä ovat kasvaneet. Komission laatimat alustavat kehitysarviot, joissa oletetaan, että kansallisessa poikkeuslausekkeessa sallittu julkisten menojen kasvu toteutuu vuoteen 2028 asti lineaarisena, viittaavat siihen, että vuonna 2028 julkisen talouden alijäämäsuhde olisi 2,5 prosenttiyksikköä suurempi ja velkasuhde 4,8 prosenttiyksikköä suurempi kuin siinä tapauksessa, että nettomenot kasvaisivat komission ennakolta antamaa ohjausta noudattaen. Todennäköisesti tämä edellyttäisi julkisen talouden lisäsopeutusta sen jälkeen, kun kansallinen poikkeuslauseke on ollut aktivoituna, jotta voidaan täyttää finanssipolitiikan kehyksen ([18]) vaatimukset, kuten sen varmistaminen, että velkasuhde saadaan sopeutuskauden loppuun mennessä uskottavalle lasku-uralle tai pysymään maltillisella tasolla, joka on alle 60 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja että julkisen talouden alijäämä saadaan keskipitkällä aikavälillä laskettua alle 3 prosentin suhteessa BKT:hen ja pidettyä kyseisen viitearvon alapuolella. Saksa myöntää hakemuksessaan, että rakenteellisesti suuremmat puolustusmenot saattavat jatkossa edellyttää toimenpiteitä, joilla säilytetään julkisen talouden kestävyys ja voidaan noudattaa finanssipoliittisia sääntöjä keskipitkällä aikavälillä. Kansallisen poikkeuslausekkeen ansiosta vähäiseksi ennakoitu alijäämän ja velan kasvu sekä Saksan sitoutuminen tarvittavan sopeutuksen toteuttamiseen, jotta se voi seuraavalla suunnitelmakierroksella täyttää kaikki finanssipolitiikan kehyksen vaatimukset, varmistavat, että julkisen talouden kestävyys säilyy keskipitkällä aikavälillä.

(53) Julkisia puolustusmenoja koskevan datan ovat koonneet ja julkaisseet kansalliset tilastoviranomaiset ja Eurostat noudattaen kansainvälistä COFOG-tehtäväluokitusta Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmän (EKT 2010) puitteissa. Tämä data soveltuu sen arvioimiseen, mikä on puolustusmenojen vaikutus julkisen talouden alijäämään, velkaan, nettomenoihin ja muihin vastaaviin. Eurostat luo datankoontiprosessin tiiviissä yhteistyössä kansallisten tilastoviranomaisten kanssa. Lähtökohtana olisi käytettävä COFOG:n puolustusluokkia, mutta otettava huomioon myös Naton määrittelytapa ja säilytettävä mahdollisuus puuttua poikkeavuuksiin, joita voi aiheutua eroista vuosiraportointijärjestelmissä. Datankoontiprosessi on tarpeen sovittaa yhteen liiallisen alijäämän menettelyn raportointimääräaikojen kanssa.

(54) On myös huomattava, että puolustustarvikkeita, joista on allekirjoitettu sopimus kansallisen poikkeuslausekkeen ollessa aktivoituna, saatetaan toimittaa myöhemmin, jolloin julkiseen talouteen kohdistuu vaikutus vasta kun lausekkeen aktivointiaika on päättynyt. Tämän huomioon ottamiseksi kansalliseen poikkeuslausekkeeseen perustuvaa joustoa olisi sovellettava myös puolustusmenoihin, jotka liittyvät tällaiseen myöhempään toimitukseen, edellyttäen, että sopimukset on allekirjoitettu lausekkeen ollessa aktivoituna ja että tällaiset lykkääntyvät puolustusmenot eivät ylitä edellä mainittua kokonaiskattoa.

(55) Euroopan puolustusteollisuutta vahvistavan uuden SAFE-välineen (Security Action for Europe) lainoilla rahoitettavat menot kuuluvat automaattisesti edellä mainitun jouston piiriin. Tätä varten jäsenvaltiot ilmoittavat Eurostatille kaikki SAFE-välineen puitteissa toteutetut puolustukseen liittyvät menot, jotka kuuluvat SAFE-välineen perustamisesta annetussa asetusehdotuksessa määriteltyihin luokkiin ”puolustustarvikkeet” ja ”muut puolustustarkoituksiin käytettävät tuotteet”.

([18]) Ks. ECFIN Institutional Paper 321:”Assessment of the Fiscal Sustainability Condition for Member States Requesting the Activation of the National Escape Clause”, lisäys: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/assessment-fiscal-sustainability-condition-member-states-requesting-activation-national-escape_en.

(56) Tällä suosituksella ei muuteta määritelmiä, joita sovelletaan julkisen talouden alijäämään, velkaan, nettomenoihin ja vastaaviin. Saksan on määrä koota ja raportoida näitä koskeva data asetusten (EU) 2024/1263, (EY) N:o 479/2009 ja (EU) N:o 549/2013 mukaisesti.

Saksan kansallista keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellista suunnitelmaa koskevan komission arvioinnin päätelmät

(57) Kaiken kaikkiaan komission näkemys on, että kansallisen poikkeuslausekkeen aktivointi huomioon ottaen Saksan suunnitelma täyttää asetuksen (EU) 2024/1263 vaatimukset.

NEUVOSTON KOKONAISPÄÄTELMÄ SAKSAN KANSALLISESTA KESKIPITKÄN AIKAVÄLIN FINANSSIPOLIITTIS-RAKENTEELLISESTA SUUNNITELMASTA

(58) Neuvosto suhtautuu myönteisesti Saksan keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliseen suunnitelmaan ja katsoo, että panemalla se täysimääräisesti täytäntöön voitaisiin edistää tervettä julkista taloutta ja tukea julkisen velan kestävyyttä sekä kestävää ja osallistavaa kasvua.

(59) Neuvosto panee merkille komission arvion suunnitelmasta. Neuvosto kuitenkin pyytää, että komissio esittää tulevia suunnitelmia koskevan arvionsa erillisenä asiakirjana eikä komission suosituksissa neuvoston suosituksiksi.

(60) Neuvosto panee merkille komission arvion nettomenopolusta ja tärkeimmistä suunnitelmaan sisältyvistä makrotaloudellisista oletuksista, myös suhteessa komission ennakolta toimittamaan ohjaukseen, sekä suunnitelmaan sisältyvän nettomenopolun vaikutukset julkisen talouden alijäämään ja velkaan. Neuvosto panee merkille komission arvion, jonka mukaan makrotaloutta ja julkista taloutta koskevat oletukset eroavat joissakin tapauksissa komission oletuksista, sillä niissä on otettu huomioon päivitetyt makrotaloutta ja julkista taloutta koskevat tiedot, mutta ovat yleisesti ottaen asianmukaisesti perusteltuja ja perustuvat päteviin taloudellisiin perusteluihin. Neuvosto panee merkille suunnitelman laajan finanssipoliittisen strategian ja näkymiin kohdistuvat riskit, jotka voisivat vaikuttaa makrotalouden skenaarion ja taustaoletusten toteutumiseen sekä suunnitelman nettomenopolun toteuttamiseen. Neuvosto panee merkille myös, että geopoliittiset riskit voivat luoda painetta puolustusmenoihin.

(61) Neuvosto odottaa Saksan olevan valmis mukauttamaan finanssipoliittista strategiaansa tarpeen mukaan sen nettomenopolun toteuttamisen varmistamiseksi. Neuvosto päättää seurata tiiviisti talouden ja julkisen talouden kehitystä, mukaan lukien suunnitelman skenaarion perusteena oleva kehitys.

(62) Neuvosto katsoo, että on perusteltua jatkaa keskustelua, jotta kumulatiivisten nettomenojen kasvuvauhdin vaikutuksista vuotuiseen valvontaan päästään yhteisymmärrykseen hyvissä ajoin ennen seuraavaa julkisen talouden valvontakierrosta.

(63) Neuvosto hyväksyy uudistus- ja investointisitoumusten kokonaisuuden, jonka Saksa on esittänyt keskipitkän aikavälin suunnitelmassaan ja johon sopeutuskauden pidentäminen perustuu, ja suhtautuu myönteisesti pyrkimyksiin kvantifioida vaikutukset kasvuun ja julkisen talouden kestävyyteen. Neuvosto yhtyy komission näkemykseen siitä, että Saksan esittämä uudistus- ja investointisitoumusten kokonaisuus huomioon ottaen on perusteltua pidentää sopeutuskautta neljästä vuodesta seitsemään vuoteen. Neuvosto panee merkille komission arvion, jonka mukaan sopeutuskauden pidentämisen perustana oleva uudistusten ja investointien kokonaisuus täyttää asetuksen (EU) 2024/1263 14 artiklassa säädetyt kriteerit, näin myös kun otetaan huomioon sen 36 artiklan 1 kohdan d alakohdan siirtymäsäännös. Neuvosto panee merkille komission arvion, jonka mukaan uudistus- ja investointisitoumusten odotetaan parantavan talouden kasvupotentiaalia ja resilienssiä kestävällä tavalla ja tukevan julkisen talouden kestävyyttä. Neuvosto suosittaa, että Saksa panee täysimääräisesti täytäntöön uudistus- ja investointisitoumusten kokonaisuuden, jotta sopeutuskauden pidentäminen olisi edelleen perusteltua.

(64) Neuvosto panee sopeutuskauden pidentämisen perustana olevien uudistus- ja investointisitoumusten kokonaisuutta koskevan arvion lisäksi merkille komission kuvauksen uudistuksista ja investointitarpeista ja -aikomuksista, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä yksilöityihin keskeisiin haasteisiin, ja korostaa, että on tärkeää varmistaa, että tällaiset uudistukset ja investoinnit toteutetaan. Neuvosto arvioi komission toimittamien raporttien perusteella näitä uudistuksia ja investointeja ja seuraa niiden täytäntöönpanoa eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa.

(65) Neuvosto odottaa Saksan antavan vuotuisissa edistymisraporteissa tietoja erityisesti edistymisestä neuvoston asettaman nettomenopolun toteuttamisessa ja laajempien uudistusten ja investointien toteuttamisessa eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä sekä sopeutuskauden pidentämisen perustana olleen uudistusten ja investointien kokonaisuuden toteuttamisessa.

(66) Neuvoston olisi asetuksen (EU) 2024/1263 17 artiklan mukaisesti suositettava Saksalle nettomenojen enimmäiskasvuprosentteja, joihin suunnitelmassa on sitouduttu, ja hyväksyttävä uudistusten ja investointien kokonaisuus, johon sopeutuskauden pidentäminen seitsemään vuoteen perustuu,

SUOSITTAA SEURAAVAA:

1. Saksa varmistaa vuosina 2025–2029, että nettomenojen kasvu ei ylitä tämän suosituksen liitteessä I vahvistettuja enimmäismääriä.

2. Saksa saa vuosina 2025–2028 poiketa tämän suosituksen 1 kohdassa asetetuista nettomenojen enimmäiskasvuprosenteista ja ylittää ne, kunhan

   a) enimmäiskasvuprosentit ylittävät nettomenot ovat enintään puolustusmenojen kasvu suhteessa BKT:hen vuodesta 2021 alkaen; ja

   b) poikkeaminen nettomenojen enimmäiskasvuprosenteista on enintään 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen.

3. Saksa saa vuoden 2028 jälkeisinä vuosina edelleen poiketa neuvoston suosituksessa asetuksen (EU) 2024/1263 17 tai 19 artiklan mukaisesti asetetuista nettomenojen enimmäiskasvuprosenteista ja ylittää ne, kunhan enimmäiskasvuprosentit ylittävät nettomenot liittyvät sellaisiin puolustustarviketoimituksiin, joista on tehty sopimus ennen vuoden 2028 päättymistä, ja pysyvät edellä mainitun kokonaiskaton rajoissa.

4. Kuten asetuksen (EU) 2024/1263 22 artiklan 7 kohdassa säädetään, tässä suosituksessa sallituista poikkeamista neuvoston asettamiin nettomenojen enimmäiskasvuprosentteihin nähden ei tehdä debit-kirjausta Saksan valvontatilille.

5. Lisämenojen oikean kirjaamisen varmistamiseksi Saksan on määrä sisällyttää data, joka koskee toteutuneiden ja ennakoitujen puolustusmenojen (COFOG-luokka 02), puolustusinvestoinnit (COFOG-luokka 02 P.51) mukaan lukien, kokonaismäärää sekä mahdollisia SAFE-lainoilla rahoitettavia menoja, jotka eivät sisälly COFOG-02:een,

   a) vuosien T-4, T-3, T-2 ja T-1 osalta (vuosi T on kuluva vuosi) komissiolle (Eurostatille) neuvoston asetuksen (EY) N:o 479/2009 mukaisesti toimitettavaan raportointiin;

   b) vuodesta 2021 vuoteen T (kuluva vuosi) asetuksen (EU) 2024/1263 11 artiklan 1 kohdan, 15 artiklan ja 21 artiklan 1 kohdan mukaisesti toimitettaviin kansallisiin keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisiin suunnitelmiin ja vuotuisiin edistymisraportteihin;

   c) vuosien T (kuluva vuosi) ja T+1 osalta asetuksen (EU) N:o 473/2013 mukaisesti toimitettaviin alustaviin talousarviosuunnitelmiin.

6. Saksa toteuttaa annettuihin määräaikoihin mennessä tämän suosituksen liitteessä II vahvistetun uudistusten ja investointien kokonaisuuden, johon julkisen talouden sopeutuskauden pidentäminen seitsemään vuoteen perustuu.

Tehty Luxemburgissa 10 päivänä lokakuuta 2025.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

S. LOSE

LIITE I

Nettomenojen enimmäiskasvu

(vuotuinen ja kumulatiivinen kasvu, nimellisin luvuin)

Saksa

Vuosi		2025	2026	2027	2028	2029
Kasvuvauhti (%)	Vuotuinen	4,4	4,5	2,3	1,7	1,6
	Kumulatiivinen (*)	4,4	9,0	11,5	13,3	15,2

(*) Kumulatiiviset kasvuluvut lasketaan perusvuoden 2024 perusteella. Kumulatiivisia kasvulukuja käytetään valvontatilillä vuosittain toteutettavassa jälkikäteisseurannassa.

LIITE II

Uudistusten ja investointien kokonaisuus, johon sopeutuskauden pidentäminen seitsemään vuoteen perustuu

Uudistus/Investointi	Päätavoitteet	Keskeisten vaiheiden kuvaus ja ajoitus	Seurantaindikaattori(t)
Infrastruktuurin ja ilmastoneutraaliuden erityisrahaston käyttöönotto (uusi toimenpide)	Täsmennetään rahoituskehys, jolla vastataan valtakunnalliseen infrastruktuuriin suuntautuviin kiireellisiin julkisiin investointitarpeisiin.	Infrastruktuurin ja ilmastoneutraaliuden erityisrahaston perustamisen jälkeen hyväksytään lainsäädäntö, jossa vahvistetaan varojen käyttöä koskevat säännöt, erityisesti investointien täydentävyyskriteeri. Vaihe 1: Lait infrastruktuurin ja ilmastoneutraaliuden erityisrahaston perustamiseksi hyväksytään viimeistään vuoden 2025 kolmannella neljänneksellä.	Vaihe 1: Lainsäädännön voimaantulo
Verovähennys T&K:n tukemiseksi (uusi toimenpide)	Vahvistetaan yritysten T&K-toimintaa verokannustimien avulla.	Vaihe 1: Laki, jolla laajennetaan tutkimuksen edistämiseen tarkoitetun verovähennyksen soveltamisalaa ja tukikelpoisia kustannuksia, hyväksytään viimeistään vuoden 2026 ensimmäisellä neljänneksellä.	Vaihe 1: Lainsäädännön voimaantulo
Hallinnollisen rasituksen vähentäminen (uusi toimenpide)	Vahvistetaan yritysten, kansalaisten ja hallinnon byrokraattista rasitusta.	Korjaavia toimenpiteitä kerätään hallinnollisen rasituksen keventämistä koskeviin lakeihin. Vaihe 1: Lainsäädäntöä hallinnollisen rasituksen keventämiseksi annetaan viimeistään vuoden 2027 viimeisellä neljänneksellä.	Vaihe 1: Lainsäädännön antaminen
Asevoimien hankintoja koskevan lainsäädännön yksinkertaistaminen (uusi toimenpide)	Vähennetään byrokratiaa ja mahdollistetaan investointeja liittovaltion asevoimien hankintalainsäädäntöä yksinkertaistamalla.	Vaihe 1: Asevoimien hankintalainsäädäntöä yksinkertaistetaan viimeistään vuoden 2026 toisella neljänneksellä laajentamalla yksinkertaistettujen hankintamenettelyjen soveltamisalaa sekä nopeuttamalla ja digitalisoimalla menettelyjä.	Vaihe 1: Lainsäädännön voimaantulo
Hankintalainsäädännön yksinkertaistaminen (uusi toimenpide)	Vähennetään byrokratiaa ja mahdollistetaan investointeja hankintalainsäädäntöä yksinkertaistamalla.	Vaihe 1: Hankintalainsäädäntöä yksinkertaistetaan viimeistään vuoden 2026 toisella neljänneksellä laajentamalla yksinkertaistettujen hankintamenettelyjen soveltamisalaa sekä nopeuttamalla ja digitalisoimalla menettelyjä.	Vaihe 1: Lainsäädännön voimaantulo
Työllistymisen helpottaminen eläkeiän saavuttamisen jälkeen (uusi toimenpide)	Parannetaan työvoiman tarjontaa poistamalla pidäkkeitä jatkaa työntekoa eläkeiän jälkeen.	Vaihe 1: Peräkkäisten määräaikaisten työsopimusten kielto poistetaan muuttamalla asiaankuuluvaa lainsäädäntöä viimeistään vuoden 2026 toisella neljänneksellä, jotta voidaan helpottaa eläkeiän saavuttaneiden tilapäistä paluuta työmarkkinoille.	Vaihe 1: Lainsäädännön voimaantulo

Uudistus/Investointi	Päätavoitteet	Keskeisten vaiheiden kuvaus ja ajoitus	Seurantaindikaattori(t)
Digitaalinen keskitetty palvelupiste koulutetuille kolmansien maiden kansalaisille (uusi toimenpide)	Parannetaan työvoiman tarjontaa helpottamalla korkeasti koulutettujen maahanmuuttoa.	Vaihe 1: Ulkomaisille asiantuntijoille suunnatun keskitetyn tietoteknisen alustan toiminta alkaa viimeistään vuoden 2029 viimeisellä neljänneksellä.	Vaihe 1: Julkisen tietoteknisen alustan käyttöönotto
Tilapäisesti maassa asuvien työskentelymahdollisuuksien laajentaminen (uusi toimenpide)	Parannetaan työvoiman tarjontaa lisäämällä pakolaisten osallistumista työmarkkinoille.	Vaihe 1: Pakolaisten työskentelykielto lyhennetään enintään kolmeen kuukauteen muuttamalla asiaa koskevaa lainsäädäntöä viimeistään vuoden 2028 viimeisellä neljänneksellä.	Vaihe 1: Lainsäädännön voimaantulo
Tupakkaveron laajentaminen (uusi toimenpide)	Turvataan verotuloja ja vahvistetaan kansanterveyden suojelua.	Vaihe 1: Laki tupakkaveromallin laajentamisesta hyväksytään viimeistään vuoden 2026 viimeisellä neljänneksellä.	Vaihe 1: Lainsäädännön voimaantulo
Asuntoinvestointien helpottaminen (Housing Turbo) (uusi toimenpide)	Lisätään asuntoinvestointeja yksinkertaistamalla asuntorakentamista koskevia säännöksiä.	Vaihe 1: Asuntojen rakentamista koskevaa lainsäädäntöä yksinkertaistetaan tilapäisten sääntöpoikkeuksien, joustavamman kaavoituksen, laajennettujen erityismääräysten ja selkeämpien meluhaittaohjeiden avulla viimeistään vuoden 2026 ensimmäisellä neljänneksellä.	Vaihe 1: Lainsäädännön voimaantulo
Valtion tukeman riskipääomarahaston perustaminen (uusi toimenpide)	Parannetaan startup-yritysten rahoituksen saantia laittamalla yhteisösijoittajien pääomaa liikkeelle.	Vaihe 1: Yhteisösijoittajille suunnattu varainhankinta Growth Fund II:een, jossa hallitus on ankkurisijoittajana, käynnistetään viimeistään vuoden 2026 viimeisellä neljänneksellä.	Vaihe 1: Riskipääomarahaston rahastoesite
Raportti valtiontuista (uusi toimenpide)	Helpotetaan finanssipoliittista päätöksentekoa osoittamalla tukien tehokkuus ja vaikuttavuus.	Vaihe 1: Ensimmäinen liittovaltion tukia koskeva raportti, jossa analysoidaan tuettujen ohjelmien vaikutusta tukipolitiikan suuntaviivoja noudattaen, julkaistaan viimeistään vuoden 2025 viimeisellä neljänneksellä. Vaihe 2: Toinen liittovaltion tukia koskeva raportti, jossa analysoidaan tuettujen ohjelmien vaikutusta tukipolitiikan suuntaviivoja noudattaen, julkaistaan viimeistään vuoden 2027 kolmannella neljänneksellä.	Vaihe 1: Ensimmäisen valtiontukiraportin julkaiseminen Vaihe 2: Toisen valtiontukiraportin julkaiseminen

Uudistus/Investointi	Päätavoitteet	Keskeisten vaiheiden kuvaus ja ajoitus	Seurantaindikaattori(t)
Menokartoitukset (uusi toimenpide)	Tuotetaan tietoa finanssipoliittista päätöksentekoa varten kartoittamalla mahdollisia kustannussäästökohteita tai mukauttamalla nykyisiä menoja uusiin varainkäyttöprioriteetteihin.	Ensimmäinen menokartoitus (joka on valtiovarainministeriön 12. menokartoitus) koskee tulosbudjetoinnin parantamista. Vähintään kahdessa tulevassa menokartoituksessa tarkastellaan tärkeitä politiikanaloja voimassa olevien toimenpiteiden, tukiohjelmien ja lakisääteisten palvelujen osalta sekä läpileikkaavia seikkoja, jotka ilmenevät kaikkialla talousarviossa. Menokartoitusten päätelmiä ja suosituksia on tarkoitus soveltaa talousarvion suunnitteluprosessissa. Vaihe 1: Ensimmäinen menokartoitus julkaistaan viimeistään vuoden 2025 viimeisellä neljänneksellä. Vaihe 2: Toinen menokartoitus julkaistaan viimeistään vuoden 2028 viimeisellä neljänneksellä. Vaihe 3: Kolmas menokartoitus julkaistaan viimeistään vuoden 2029 viimeisellä neljänneksellä. Julkaisuajankohtana tehdään arviointi.	Vaihe 1: Ensimmäisen valtiontukiraportin julkaiseminen Vaihe 2: Toisen valtiontukiraportin julkaiseminen Vaihe 3: Kolmannen valtiontukiraportin julkaiseminen
Geotermiseen energiaan tehtävien investointien edellytysten parantaminen (uusi toimenpide)	Poistetaan investointien esteitä yksinkertaistamalla geotermiseen energiaan tehtäviä investointeja koskevaa sääntelyä.	Vaihe 1: Lupamenettelyjä yksinkertaistetaan geotermisen energian käyttöönoton nopeuttamista koskevalla lailla viimeistään vuoden 2026 toisella neljänneksellä.	Vaihe 1: Lainsäädännön voimaantulo
Vetyinvestointien edellytysten parantaminen (uusi toimenpide)	Poistetaan investointien esteitä yksinkertaistamalla vetyinvestointeja koskevaa sääntelyä.	Vaihe 1: Kaavoitusta, lupamenettelyjä ja investointeihin liittyviä hankintamenettelyjä yksinkertaistetaan vedyn käyttöönoton nopeuttamista koskevalla lailla viimeistään vuoden 2026 kolmannella neljänneksellä.	Vaihe 1: Lainsäädännön voimaantulo
Tehokkaaseen julkishallintoon tähtäävä liittovaltion ja osavaltioiden työryhmä (elpymis- ja palautumissuunnitelman uudistus 6.2.1)	Lisätään hallintotavan vaikuttavuutta, tulevaisuuteen suuntautumista ja innovaatiomyönteisyyttä; koordinoidaan kaavoitus- ja lupamenettelyjä liittovaltion ja osavaltioiden tasolla.	Perustetaan työryhmä julkaisemaan raportteja, joissa annetaan suosituksia avustuksista, kaavoituksesta ja lupamenettelyistä. Vaihe 1: Ensimmäinen edistymisraportti suosituksineen saadaan valmiiksi viimeistään vuoden 2021 toisella neljänneksellä. Vaihe 2: Toinen edistymisraportti saadaan valmiiksi viimeistään vuoden 2022 toisella neljänneksellä. Vaihe 3: Vähintään 80 prosenttia toisen edistymisraportin toimenpiteistä saadaan toteutettua viimeistään vuoden 2025 ensimmäisellä neljänneksellä.	Vaihe 1: Ensimmäisen edistymisraportin julkaiseminen Vaihe 2: Toisen edistymisraportin julkaiseminen Vaihe 3: Toisen edistymisraportin toimenpiteistä saadaan toteutettua 80 % (seurataan elpymis- ja palautumistukivälineen kautta)

Uudistus/Investointi	Päätavoitteet	Keskeisten vaiheiden kuvaus ja ajoitus	Seurantaindikaattori(t)
Merituulivoimalaki (elpymis- ja palautumistukisuunnitelman uudistus 7.1.5)	Edellytysten luominen merituulivoimaloiden käyttöönoton nopeuttamiselle.	Vaihe 1: Uusiutuvan energian ja tarvittavan verkkoinfrastruktuurin rakentamisen esteitä vähennetään yksinkertaistamalla hankkeiden kaavoitus- ja lupamenettelyjä viimeistään vuoden 2023 ensimmäisellä neljänneksellä.	Vaihe 1: Merituulivoimalaki tulee voimaan (seurataan elpymis- ja palautumistukivälineen kautta)